

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

SUPPORT TO
NATURE
PROTECTED AREAS

співпраця з
НІМЕЧЧИНОЮ
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Міністерство
захисту довкілля
та природних ресурсів
України

АНАЛІЗ

виконання Україною Рамкової конвенції
про охорону та сталий розвиток Карпат

в рамках проекту «Підтримка природно-заповідних територій України»,
що фінансується KfW (кредитна установа для відбудови)

2024

Комітет НААУ з питань аграрного, земельного та довкілевого права

ЗМІСТ

1. АНАЛІЗ ВИКОНАННЯ УКРАЇНОЮ РАМКОВОЇ КОНВЕНЦІЇ ПРО ОХОРОНУ ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК КАРПАТ.....	3
2. АНАЛІЗ ВРАХУВАННЯ ЦІЛЕЙ КОНВЕНЦІЇ.....	5
3. ЗАКОНОДАВЧІ ПРОТОКОЛИ КАРПАТСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ.....	10
4. КАРПАТСЬКА КОНВЕНЦІЯ У КОНТЕКСТІ ВІЙНИ.....	20
5. ХТО ВПРОВАДЖУЄ ПОЛОЖЕННЯ КАРПАТСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ НА РІВНІ ЄС?.....	21
6. ХТО ВПРОВАДЖУЄ ПОЛОЖЕННЯ КАРПАТСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ РІВНІ?.....	22
7. РЕГІОНАЛЬНИЙ РІВЕНЬ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ РАМКОВОЇ КАРПАТСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ.....	23
8. НАСКІЛЬКИ ВРАХОВАНІ ПОЛОЖЕННЯ КАРПАТСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ У НАЦІОНАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ ТА ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ?.....	25
9. ДЕРЖАВНА СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ ЛІСАМИ УКРАЇНИ ДО 2035 РОКУ.....	29
10. СТРАТЕГІЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА АДАПТАЦІЇ ДО ЗМІНИ КЛІМАТУ НА ПЕРІОД ДО 2030 РОКУ.....	29
11. ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА РОЗВИТКУ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА НА 2021 – 2027 РОКИ.....	30
12. ПЛАН ЗАХОДІВ ЩОДО ПІДТРИМКИ СФЕРИ КУЛЬТУРИ, ОХОРОНИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ, РОЗВИТКУ КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ ТА ТУРИЗМУ.....	31
13. ПЕРЕЛІК ПРІОРИТЕТНИХ ДЛЯ ДЕРЖАВИ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ ДО 2023 РОКУ.....	31
14. ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ГІДРОЕНЕРГЕТИКИ НА ПЕРІОД ДО 2026 РОКУ.....	31
15. ПРОГРАМА ГОЛОВУВАННЯ УКРАЇНИ У СТРАТЕГІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ДЛЯ ДУНАЙСЬКОГО РЕГІОНУ У ПЕРІОД З ЛИСТОПАДА 2021 РОКУ ПО ЛИСТОПАД 2022 РОКУ.....	32
16. ПЛАН ЗАХОДІВ ЩОДО ЗБЕРЕЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЧАСТИНИ ПРИРОДНОГО ОБ'ЄКТА ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ ЮНЕСКО “БУКОВІ ПРАЛІСИ І ДАВНІ ЛІСИ КАРПАТ ТА ІНШИХ РЕГІОНІВ ЄВРОПИ” ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПРИЛЕГЛИХ ДО НЬОГО ТЕРИТОРІЙ.....	32
17. НАУКОВЦІ НА ВАРТІ ПРОВАДЖЕННЯ ПОЛОЖЕНЬ КАРПАТСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ.....	33
18. КАРПАТСЬКИЙ РЕГІОН ТА ПОВОЄННЕ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ.....	34
19. СТРАТЕГІЯ ВИКОНАННЯ РАМКОВОЇ КОНВЕНЦІЇ ПРО ОХОРОНУ ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК КАРПАТ (998_164).....	35
20. НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ.....	36
21. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ.....	37
22. ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ.....	38
23. ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ НА 2024 – 2029 РОКИ.....	38
24. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА.....	42
25. МЕТА ПРОГРАМИ.....	43
26. ШЛЯХИ І СПОСОБИ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМИ.....	43
27. ЗАВДАННЯ І ЗАХОДИ.....	45
28. ДОДАТОК ДО ПРОГРАМИ ЗАВДАННЯ І ЗАХОДИ.....	48
29. СКЛАД КООРДИНАЦІЙНОЇ РАДИ З ВИКОНАННЯ ПОЛОЖЕНЬ РАМКОВОЇ КОНВЕНЦІЇ ПРО ОХОРОНУ ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК КАРПАТ.....	49
30. ПОЛОЖЕННЯ ПРО КООРДИНАЦІЙНУ РАДУ ЩОДО ВИКОНАННЯ ПОЛОЖЕНЬ РАМКОВОЇ КОНВЕНЦІЇ ПРО ОХОРОНУ ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК КАРПАТ.....	53

Автор: Софія Шутяк – заступник голови Комітету НААУ з питань аграрного, земельного, довкілевого права
Ця діяльність є частиною проекту співпраці в області розвитку, який співфінансується банком реконструкції Німеччини через KfW. Бенефіціаром є Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. За зміст цієї публікації відповідає виключно автор і її в жодному разі не можна вважати такою, що відображає думку проекту.

Аналіз виконання Україною Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат

Гори Карпати є особливими у багатьох відношеннях. За визначенням підручників з географії гори – ділянки земної поверхні, що високо підіймаються над прилеглими рівнинами та мають сильно розчленований рельєф. У законодавстві України станом на сьогодні немає поняття гори. Проте є терміни, що описують: гірський район – район зі змінним рельєфом земної поверхні, де зміни перевищень рельєфу понад 900 м (3000 футів) у радіусі 18,5 км ([10 морських миль](#)); гірські ліси Карпатського регіону – ліси Закарпатської, Львівської, Івано-Франківської та Чернівецької областей, розташовані в межах [гірської системи](#); до гірських населених пунктів належать міста, селища міського типу, селища, сільські населені пункти, які розташовані у гірській місцевості, мають недостатньо розвинуті сферу застосування праці та систему соціально-побутового обслуговування, [обмежену транспортну доступність](#).

На жаль, згадані поняття додають нові терміни – гірські системи, гірська місцевість що не полегшують однозначне трактування та розуміння понятійного апарату українських Карпат.

Про важливість гір як гірських екосистем вперше на міжнародному рівні було висловлено у Порядку денному на XXI століття, Прийнятому Конференцією ООН з навколишнього середовища та розвитку, Ріо-де-Жанейро, 3 – 14 червня 1992 року. Зокрема, вказано, що гори є важливим джерелом водної, енергетичної та біологічної різноманітності.

Крім того, вони є джерелом таких цінних ресурсів, як корисні копалини, лісові та сільськогосподарські продукти, і відкривають широкі можливості в плані відпочинку.

Будучи однією з найбільших екосистем, що становлять складну та взаємозалежну екологію нашої планети, гори мають велике значення для виживання глобальної екосистеми. Водночас гірські екосистеми швидко змінюються. Вони сприйнятливі до прискорення ерозії ґрунтів, зсувів, швидкого звуження доквілля і зменшення генетичного розмаїття. У соціальному плані для населення у гірських районах характерні повсюдна бідність і втрата традиційних навичок. У результаті більшості гірських районів світу відбувається деградація доквілля. Тому інтереси належного [управління гірничими ресурсами](#) та соціально-економічного розвитку населення вимагають вживання негайних заходів.

Через Карпатську конвенцію та імплементаційні протоколи до неї Україна взяла на себе зобов'язання не тільки щодо захисту доквілля, а й соціального і культурного прогресу та економічного розвитку карпатського регіону. Оскільки шкода, завдана карпатській екосистемі, не може бути виправлена або може бути виправлена лише за допомогою великих зусиль, з великими витратами і, як правило, протягом тривалого періоду часу, важливо досягти довгострокового стійкого балансу між економічними інтересами та екологічними вимогами.

Карпатська конвенція з її імплементаційними протоколами, безумовно, забезпечує міцну правову основу для цього, адже визначає зобов'язання сторін проводити всебічну політику та співпрацювати для охорони та сталого розвитку Карпат з метою, зокрема, поліпшення якості життя, зміцнення місцевих економік і громад, збереження природних цінностей та культурної спадщини.

На практиці, однак, необхідно наповнити цю основу життям, прикладами практичного її втілення. Цінним є напрацювання рекомендацій для послідовного застосування положень конвенції та протоколів, адже Карпатська конвенція побудована за типом "Рамкова конвенція-протокол", що передбачає двоетапний підхід. Спершу загальні положення Рамкової конвенції, тоді конкретні суттєві зобов'язання за протоколами, які є обов'язковими до виконання. Сторони можуть пропонувати протоколи до Конвенції, які мають бути прийняті та підписані на сесіях Конференції Сторін (КС). Протоколи є найважливішим засобом для доповнення та полегшення реалізації загальних принципів, закладених у самій Конвенції. Статті 2 та 18 Карпатської конвенції (КК) забезпечують правову основу для прийняття протоколів до Карпатської конвенції.

Протоколи Карпатської конвенції, як частина договірної права в контексті міжнародного права, повинні тлумачитися відповідно до правил тлумачення міжнародного права, визначених у Віденській конвенції про право міжнародних договорів (Віденська конвенція). Відповідно до статей 26 та 31(1) Віденської конвенції протоколи є обов'язковими до виконання, а тлумачення має здійснюватися "добросовісно, відповідно до звичайного значення термінів договору в їхньому контексті та у світлі предмета і мети договору".

Актуальність цього звіту зумовлена також тим, що упродовж 2026 – 2029 років Україна головуватиме на всіх офіційних та експертних зустрічах Конвенції, а отже, візьме першість в ініціативах щодо реалізації положень Конвенції. Таке рішення було прийнято у рамках сьомого засідання Конференції Сторін Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат (COP7), що відбулося у м. Белград, Республіка Сербія.

Звіт готується з метою аналізу цілей, завдань та рішень у рамках Карпатської конвенції та їх відповідності на національному рівні: законодавчих ініціатив, стратегій, концепцій, програм і планів заходів, які стосуються охорони природи та сталого розвитку Карпатського регіону.

Під час аналізу взято до уваги рішення Конференції Сторін Карпатської конвенції, протоколи до конвенції, за потреби проєкти документів, що розробляються, закони України «Про статус гірських населених пунктів в Україні» та «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»,

Державну програму розвитку регіону Українських Карпат на 2020 – 2022 роки, Державну стратегію регіонального розвитку України, Державну програму розвитку транскордонного співробітництва, План заходів щодо збереження української частини природного об'єкта всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи» та сталого розвитку прилеглих до нього територій, Державну цільову економічну програму розвитку автомобільних доріг загального програму розвитку автомобільних доріг загального користування державного значення на 2018 – 2022 роки тощо.

Для звіту враховувалося, що екологічна функція держави – це сукупність заходів, які держава приймає для забезпечення екологічної безпеки та збереження природних ресурсів для майбутніх поколінь.

Основна мета екологічної функції держави – це збереження природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки, запобігання екологічним катастрофам, забрудненню навколишнього середовища та знищенню біорізноманіття. Завдання екологічної функції держави включає: прийняття законів, що регулюють використання природних ресурсів та забруднення довкілля; розроблення та впровадження програм охорони природи, збереження біорізноманіття та зменшення викидів в атмосферу; забезпечення контролю за додержанням норм і стандартів екологічної безпеки; проведення наукових досліджень і моніторингу стану навколишнього середовища; впровадження економічних механізмів, які стимулюють збереження природних ресурсів та екологічні інвестиції; підвищення екологічної свідомості населення та сприяння розвитку екологічного виховання.

Важливим аспектом екологічної функції держави є співпраця з міжнародними організаціями з охорони природи та зменшення впливу людської діяльності на навколишнє середовище.

Найбільш важливими рекомендаціями звіту є визначення поняття гірських територій Карпат, системи планування використання земель та інших ресурсів у гірських територіях з метою недопущення їх ерозії при збільшенні антропогенного впливу, збереження екологічної рівноваги; стимулювання розвитку секторів, що створюють додатковий дохід, не руйнуючи природні екосистеми, таких як туризм, риборозведення, використання відновлювальних ресурсів і природо-ощадливе добування корисних копалин, збереження та розвиток надання послуг місцевому населенню, щоб зупинити відтік корінного населення та зберегти місцеві громади.

Аналіз врахування цілей конвенції

Рамкова конвенція про охорону та [сталій розвиток Карпат](#) (Карпатська конвенція), підписана у 2003 році. Карпатська конвенція впроваджує комплексну політику та співпрацю з метою сприяння охороні довкілля та сталому розвитку регіону. Вона спрямована на вирішення екологічних проблем і покращення якості життя нинішнього та майбутніх поколінь.

Рамкова конвенція про охорону та сталий розвиток Карпат є регіональною конвенцією під егідою [Програми ООН з навколишнього середовища](#) (ЮНЕП, 1972), що є провідною міжнародною організацією в галузі охорони довкілля.

Часові рамки конвенції:

2001	Розпочато процес розробки міжнародної конвенції	Уряд України звернувся до Програми ООН з навколишнього середовища (ЮНЕП) з проханням сприяти процесу міжурядових консультацій між карпатськими країнами: Чеської Республіки, Угорщини, Польщі, Румунії, тодішньої Сербії та Чорногорії, Словачької Республіки та України. Метою було розробити проект міжнародної конвенції щодо Карпатських гір, яка мала бути прийнята на П'ятій конференції міністрів "Довкілля для Європи" у 2003 році
Листопад 2001 року	Відбулася перша неформальна зустріч	Перша неформальна зустріч відбулася 06 – 07 листопада 2001 року в Києві в приміщенні українського уряду, де учасники погодили перелік сфер, у яких Карпати могли б отримати вигоду від співпраці
2001 – 2002	Розпочато офіційні переговори	ЮНЕП сприяла проведенню офіційних переговорів між карпатськими країнами під час п'яти підготовчих зустрічей за підтримки Австрії, Італії, Ліхтенштейну та Швейцарії. Кілька міжнародних організацій, академічних установ та НУО надали підтримку переговорному процесу, у тому числі Eurac Research в Больцано, Італія, де розташований науковий та оперативний центр Секретаріату Альпійської конвенції
2002	Створено Альпійсько-Карпатське партнерство	Першим значним кроком стало створення Альпійсько-Карпатського партнерства, започаткованого під час Міжнародного року гір (2002). Ця кампанія була підтримана головуванням в Альпійській конвенції, яке в той період виконувала Італія
Травень 2003 року	Створено Карпатську конвенцію	Рамкова конвенція про охорону та сталий розвиток Карпат була прийнята в Києві у травні 2003 року під час Конференції міністрів "Довкілля для Європи". Тепер вона відома як Карпатська конвенція. ЮНЕП було запропоновано продовжувати обслуговувати процес реалізації Конвенції, у тому числі надавати підтримку Тимчасовому секретаріату. Австрія запропонувала розмістити тимчасовий секретаріат у Відні та надавати йому підтримку
Травень 2004 року	Створено Віденський програмний офіс ЮНЕП	1 травня 2004 року у віденському офісі ЮНЕП було відкрито Секретаріат Карпатської конвенції (СКК)
2006 – 2023	З того часу відбулися засідання Конференції Сторін Карпатської конвенції (КС)	СОР 1 11 – 13 грудня 2006 року Київ, Україна СОР 2 17 – 19 червня 2008 року Бухарест, Румунія СОР 3 25 – 27 травня 2011 року Братислава, Словачька Республіка СОР 4 23 – 26 вересня 2014 року Мікулов, Чеська Республіка СОР 5 10 – 12 жовтня 2017 року Ліллафюред, Угорщина СОР 6 25 листопада 2020 року онлайн, приймаюча сторона – Польща СОР 7 11 – 13 жовтня 2023 року Белград, Сербія

Станом на сьогодні сайт Верховної Ради України у розділі «Законодавство України» пов'язує Карпатську конвенцію із 42 нормативно-правовими актами. Більшість із них стосуються підготовки до підписання, ратифікації протоколів до конвенції, проте не багато стосуються імплементації положень конвенції та протоколів у національне законодавство, що ускладнює напрацювання практики її запровадження, оскільки складається враження, що положення Карпатської конвенції не інтегровано у законодавство України. Проте це не так.

Аналіз загальних цілей та принципів Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат: а) принципи запобігання та застереження; б) принцип "забруднювач платить"; с) участь громадськості та залучення заінтересованих організацій; d) транскордонна співпраця; е) інтегроване планування та управління земельними та водними ресурсами; f) програмний підхід; g) екосистемний підхід, дозволяє ствердити, що більшість із наведених принципів інтегровано у національне законодавство України.

Наприклад, шляхом імплементації Водної рамкової директиви у Водному кодексі України закріплено басейновий принцип управління – комплексне (інтегроване) управління водними ресурсами в межах району річкового басейну. На його виконання розроблені плани управління ризиками затоплення на окремих територіях у межах районів басейнів річок. Басейни двох річок формуються в межах Карпат – це Дністер і Дунай. Наприклад, стік верхньої карпатської частини становить у середньому 70 відсотків стоку річки Дністер, що зумовлює збереження паводкового режиму на всій його протяжності.

Район басейну річки Дунаю розташовується в межах екорегіону Карпати. Суббасейни річок Прут і Сірет розміщуються на схід від вододільного хребта Українських Карпат. Плани управління басейнами річок зараз проходять стратегічну екологічну оцінку. Водна стратегія України на період до 2050 року визначає актуальною проблемою захисту сільських населених пунктів і сільськогосподарських угідь від руйнівної дії паводків і повеней. **Найбільшої шкоди від них зазнають гірські та передгірські райони Карпат і Прикарпаття, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська і Чернівецька області, які належать до найбільш повенево-небезпечних регіонів Європи.**

Принципи запобігання та застереження відповідають поняттю екологічної безпеки, що міститься у статті 50 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», проте не достатньо впроваджуються на практиці через відсутність імплементаційного механізму. Незважаючи на те, що визначення екологічної безпеки не є новим, проте досі не має дієвих практик, які б могли виявляти та показувати дотримання двох критеріїв екологічної безпеки, які дозволяють оцінювати усю сукупність вчинених управлінських рішень, чи сприяють вони досягненню екологічної безпеки – попередження погіршення екологічної обстановки та виникнення небезпеки для здоров'я людей. Змістовний аналіз дозволяє виокремити «попередження» як самостійну визначальну ознаку екологічної безпеки. Тобто акцент усіх управлінських рішень у сфері [екологічної безпеки](#) повинен бути сфокусованим на попередженні, що цілком відповідає положенням протоколів Карпатської конвенції.

ПОПЕРЕДЖЕННЯ

ПОГІРШЕННЯ

ЕКОЛОГІЧНОЇ

ОБСТАНОВКИ

ВИНИКНЕННЯ

НЕБЕЗПЕКИ

ЗДОРОВ'Ю ЛЮДЕЙ

Участь громадськості, транскордонна співпраця закладені у таких інструментах, як стратегічна [екологічна оцінка](#) та [оцінка впливу на довкілля](#). Проте станом на сьогодні реалізація цих норм є недостатньою. Приклади, це кейси [Свидовця та Боржави](#).

Принцип “забруднювач платить” міститься у Законі України [«Про управління відходами»](#) та інших актах. Втілення принципу екосистемного підходу у законодавстві підтверджується Правилами рубок головного користування в гірських лісах Карпат, що визначають гірські ліси Карпат як ліси Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської і Чернівецької областей, що розташовані у межах [гірської системи](#). Концепція [Загальнодержавної програми збереження біорізноманіття](#) на 2005-2025 роки передбачає здійснення заходів зі збереження об'єктів рослинного та тваринного світу, їх угруповань і комплексів, екосистем і складових структурних елементів екомережі, зокрема гірських екосистем. Результатом реалізації проекту є оптимізація природно-ресурсного потенціалу Карпат, насамперед рекреаційного, туристичного та біоресурсного та переорієнтація відповідних секторів економіки на екологічно спрямоване та економічно більш вигідне в перспективі господарювання.

Законом України [«Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки»](#) передбачено, що природний регіон Карпати належить до елементів національної екологічної мережі загальнодержавного значення: елемент екологічної мережі – Карпати, розташування (за фізико-географічними умовами) – Карпатська гірська країна, основні території та об'єкти-складові екологічної мережі – біосферні заповідники: Карпатський, Розточанський, Східні Карпати; природний заповідник Горгани; національні природні парки: Синевир, Карпатський, Ужанський, Сколівські Бескиди, Гуцульщина.

Програмний підхід закріплений на рівні Закону України [«Про державні цільові програми»](#). Державна цільова програма – це комплекс взаємопов'язаних завдань і заходів, які спрямовані на розв'язання найважливіших проблем розвитку держави, окремих галузей економіки або адміністративно-територіальних одиниць,

здійснюються з використанням коштів Державного бюджету України та узгоджені за строками виконання, складом виконавців, ресурсним забезпеченням. Проте, наприклад, Державна цільова національно-культурна програма [“Єдність у розмаїтті”](#) на період до 2034 року, що поширюється на Карпатський регіон, навіть не згадує, що Карпатська конвенція поширюється на збереження та підтримку культурної спадщини та традиційних знань місцевого населення, виробництва та продажу місцевих виробів, предметів мистецтва та народної творчості, збереження традиційної архітектури, особливостей землекористування, місцевих порід домашніх тварин та різноманіття культивованих рослин і стале використання диких рослин у Карпатах.

Програмний підхід закріплений також у [концепції реформування місцевих бюджетів](#) як основа здійснення видатків для реалізації інвестиційних проектів згідно із затвердженими програмами соціально-економічного розвитку відповідної адміністративно-територіальної одиниці. Приклад, [комплексна програма еколого-економічного та соціального розвитку](#) гірської Рахівщини на період 1998-2005 років.

Інтегроване планування та управління земельними ресурсами впроваджено шляхом запровадження концепції інтегрованого розвитку території територіальної громади – документа стратегічного планування, який може розроблятися на замовлення органу місцевого самоврядування із залученням місцевих мешканців, суб'єктів господарювання, що зареєстровані та/або здійснюють господарську діяльність на території відповідної територіальної громади або мають намір здійснювати таку діяльність у межах відповідної території, і визначає довгострокові, міждисциплінарні, просторові та соціально-економічні пріоритети розвитку території, є вихідними даними для розроблення [містобудівної документації](#) на місцевому рівні на принципах сталого розвитку з метою підвищення якості життя, доступності та рівності можливостей, сприяння розвитку соціальних суспільних відносин та ділової активності, оптимізації адміністративної діяльності, відповідає державним і регіональним програмам розвитку та затверджується відповідним органом місцевого самоврядування. Проте, чинний на сьогодні Порядок розроблення містобудівної документації не поширюється на особливо цінні території гірських Карпат, тому виникає питання про легітимність будь-яких проектів, що будуються в Карпатах.

Інтегрований підхід до управління земельними ресурсами, як це визначено у розділі 10 "Порядку денного на 21 сторіччя", здійснюється шляхом розроблення і виконання відповідних інструментів, таких як плани щодо інтегрованого управління, що стосуються територій Карпатської Конвенції. На жаль, практика свідчить про протилежне.

Особливе відношення до земель в Україні прослідковується у законодавстві з 50 років минулого століття. Зокрема, особливо цінними є ґрунти Карпат. Крім того у [постанові ради міністрів УРСР](#) від 16 травня 1967 р. №320 вказується, що у гірських і передгірних районах Карпат, де поширене поверхневе перезволоження ґрунтів, забезпечити регулювання поверхневого стоку із залуженням водотоків, будівництво протиселевих та інших гідротехнічних споруд, терасування, контурну оранку, смугове розміщення культур у ґрунтозахисних сівозмінах, залісення і залуження схилів, здійснювати заходи з регулювання випасу худоби та захисту і збереженню гірських лісів.

У 2023 році прийнято [Методичні рекомендації щодо здійснення стратегічної екологічної оцінки містобудівної документації](#).

Відповідно до рекомендацій передбачено у контексті захисту території Карпат на міжнародному рівні враховувати положення Карпатської конвенції шляхом опису у розділі 3.5 звіту зі Стратегічної екологічної оцінки зобов'язань України у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язаних із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлених у Карпатській конвенції та протоколах до неї, що стосуються містобудівних документів, а також шляхом врахування таких зобов'язань під час підготовки містобудівних документів, які поширюються на територію гірських Карпат.

Також про інтегрований підхід свідчить факт наявності переліку центральних органів виконавчої влади відповідальних за імплементацію Конференції Сторін Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат. Станом на сьогодні відповідальні за імплементацію Конференції: [Міндовкілля](#), [Мінекономіки](#), [Мінінфраструктури](#), [ДСНС](#), [МВС](#), [МЗС](#), [Держлісагентство](#), [Держводагентство](#), [МКІП](#), [ДАРТ](#), [Мінагрополітики](#).

Проте положення Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів, Міністерства економіки, Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України, Міністерства внутрішніх справ, Міністерства зовнішніх зв'язків, Міністерства культури та інформаційної політики України, Державного агентства розвитку туризму України, Міністерства аграрної політики та продовольства України – потребують доповнення в частині визначення повноважень щодо Карпатської конвенції та гірських територій Карпат. Адже не маючи чітких повноважень, вказані органи не можуть діяти належним чином щодо імплементації положень Конвенції.

Відсутність чітких повноважень у Міндовкілля пояснює, чому [річний план заходів](#) з виконання покладених на Мінприроди завдань на 2011 рік передбачав, що міжнародне співробітництво в межах виконання Карпатської конвенції допоможе зберегти та відновити природні комплекси Карпат та захистити інтереси України на міжнародному рівні, без конкретизації переліку дій та заходів. А надалі такі зобов'язання не згадувалися. Проте Україна погодилась упродовж 2026-2029 років головувати на всіх офіційних та експертних зустрічах Конвенції, а отже, візьме першість в ініціативах щодо реалізації положень Конвенції. Таке рішення було прийнято у рамках сьомого засідання Конференції Сторін Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат (COP7), що відбулося у м. Белград, Республіка Сербія.

Щодо ДСНС, то Департамент реагування на надзвичайні ситуації забезпечує діяльність гірської служби ДСНС, спрямовує та координує діяльність сектору забезпечення організації гірських пошуково-рятувальних робіт підрозділів ОРС ЦЗ та відповідно до своїх функцій організовує діяльність гірської служби, забезпечує загальне керівництво та координує дії гірських пошуково-рятувальних підрозділів цивільного захисту.

Держлісагентство бере активну участь в імплементації положень Конвенції. З метою виконання завдань, визначених статтею 7 Карпатської конвенції, щодо сталого сільського та лісового господарства в рамках робочої групи зі сталого сільського і лісового господарства та місцевого розвитку за участю експертів Держлісагентства та провідних українських науковців у сфері гірського лісівництва був розроблений Протокол про стале управління лісами до Рамкової конвенції про охорону і сталий розвиток Карпат (Протокол).

Протокол був підписаний у процесі роботи III Конференції Сторін Карпатської конвенції, що проходила в Братиславі (Словаччина) 25-27 травня 2011 року. У 2012 році Протокол пройшов національну процедуру ратифікації і був ратифікований Верховною Радою України 16 жовтня 2012 року, набрав чинності 21 жовтня 2013 року.

У вересні 2014 року на 4 Конференції Сторін Карпатської Конвенції затверджений стратегічний план впровадження Протоколу, критерії та індикатори визначення пралісів

Держводагентство долучається до імплементації КК шляхом запровадження планів управління басейнами річок.

[Звіт](#) про проведення моніторингу реалізації Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки та виконання Плану заходів з її реалізації на 2021-2023 роки у 2021-2022 роках вказує, що «створено умови для подальшого розвитку гірських територій українських Карпат шляхом забезпечення створення необхідних організаційних, правових та фінансових передумов для сталого розвитку гірських територій українських Карпат, підвищення їх конкурентоспроможності, поліпшення якості життя та економічного благополуччя населення, що на них проживає. На виконання 14 завдань та 36 заходів Програми було залучено 4 144 467,4 тис. гривень, у тому числі 3 377 728,5 тис. гривень – за рахунок коштів державного бюджету, 238 280,2 тис. гривень – місцевих бюджетів, 528 458,7 тис. гривень – за рахунок інших джерел, що забезпечило виконання Програми на 70%. Відбулось скорочення наявних диспропорцій між розвитком гірських населених пунктів Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської і Чернівецької областей та цих регіонів в цілому, що засвідчило ефективність Програми та важливість подальшого стимулювання розвитку гірських територій». Проте, крім фактичного використання коштів, не зрозуміло, яким чином регіон розвивався.

Міністерство культури та інформаційної політики відповідно до [Порядку інформування Міжурядового комітету з охорони всесвітньої культурної і природної спадщини про наміри здійснити містобудівні перетворення на території об'єкта культурної спадщини, включеного до Списку всесвітньої спадщини, та/або в межах його буферної зони.](#)

, збирає та передає інформацію ЮНЕСКО. Мінкультури виконує функцію перевірки належності зібраної та поданої інформації. У контексті цього звіту, якщо буде розроблятися містобудівна документація на українську частину природного об'єкта всесвітньої спадщини ЮНЕСКО [«Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи»](#), то розробник повинен буде подати до Мінкультури таку інформацію:

- стислу характеристику містобудівного перетворення (функціональне призначення, обґрунтування місця розміщення, запланована дата початку робіт, основні техніко-економічні показники (площа, об'єм, загальна висота в метрах від рівня денної поверхні землі, а також згідно з Балтійською системою висот до вищої точки споруди, кадастровий план відповідної земельної ділянки));
- опис буферної зони в межах п'ятисот метрів навколо запланованого містобудівного перетворення; оцінку впливу на видатну універсальну цінність об'єкта всесвітньої спадщини, у тому числі з візуальним 3D-моделюванням;
- результати попередніх інженерних, геологічних, архівних, археологічних досліджень, результати обстежень, пов'язаних з територією запланованого містобудівного перетворення (за наявності);
- відомості про проведені консультації з громадськістю щодо запланованого містобудівного перетворення (за наявності);
- відображення локації об'єкта на топографічній карті території об'єкта всесвітньої спадщини та його буферної зони;
- інформація органу управління об'єктом всесвітньої спадщини щодо відповідності запланованих містобудівних перетворень плану управління об'єктом всесвітньої спадщини та/або режиму використання його буферної зони (за наявності затвердженого плану управління об'єктом всесвітньої спадщини);
- інші відомості за наявності.

Карпатською конвенцією прийнято 5 (п'ять) законодавчих протоколів

Стан підписання, ратифікації та набуття чинності Протоколом про збереження та стале використання біологічного та ландшафтного різноманіття

Країна	Підписання	Національна ратифікація, приєднання, прийняття або затвердження	Депонування ратифікаційної грамоти про ратифікацію	Набуття чинності
Чехія	19.06.2008	1.07.2009	5.08.2009	28.04.2010
Угорщина	11.06.2009	2.12.2009 Постанова №281/2009	27.01.2010	28.04.2010
Польща	19.06.2008	9.12.2009	28.01.2010	28.04.2010
Румунія	19.06.2008	13.07.2010 Закон №137/2010	22.11.2010	20.02.2011
Сербія	19.06.2008	13.01.2013	5.04.2013	4.07.2013
Словаччина	18.06.2009	30.03.2011	5.05.2011	3.08.2011
Україна	19.06.2008	4.09.2009	4.09.2009	28.04.2010

[Протокол про збереження і стале використання біологічного та ландшафтного різноманіття](#) прийнятий на впровадження статті 4 Карпатської конвенції. Протокол згідно з даними сайту ВРУ має зв'язки із 16 нормативними актами, з яких 9 – це міжнародні договори. Такі як, [Європейська ландшафтна конвенція](#) Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля ([Орхуська конвенція](#)), [Конвенція про охорону біологічного різноманіття від 1992 року](#), [Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті](#) Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі, Конвенція про збереження мігруючих видів тварин, Конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення, Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини, [Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовище існування водоплавних птахів](#).

Збереження біорізноманіття карпатського регіону здійснюється в першу чергу шляхом оголошення об'єктів природно-заповідним фондом (далі – ПЗФ) відповідно до Закону України «Про природно-заповідний фонд України».

На території Карпатського регіону є такі ПЗФ: Заказники ["Пікуй"](#) та «Карпати», "Кам'янка", Сколівський, [Керничний](#), Урочища "Странзул", "Задня", "Кедрин", "Затінки", "Тересянка", "Соколові скелі", "Зачарована долина", Урочище "Верхнє озеро", Урочище "Атак", Гора "Яворник", Урочища "Великий Яворець", "Обнога", "Голятин", "Довгий потік", "Соколове", "Стуженовий ґрунь", Скелі Близниці, Урочище "Кіresh", Урочище "Тепла яма", «Чорні Багна», Болото "Висяче", Болото "Ширковець", Болото "Лисок", [Болото "Мшана"](#), Брадульський, Кузійський, Свидовецький, Синевирське озеро, "Стужиця", "Широкий Луг", Джурджійський, "Садки", Урочище "Козакова", "Цецино", "Чорний Діл", "Стебник", "Лужки", "Білий потік", "Діброва", "Росішний", "Кам'янка", Бредулецький, Урочище, "Кедроватий", Урочище "Скит Манявський", "Горгани", Гладинський, Кедринський, Радомирський, "Рогнеска", Чорна гора, Юлівська гора "Странзул", "Задня" і "Кедрин", Керничний Княж двірський, Кливський, Талпишківський, Яйківський, Великодобронський, "Соколові гори", Апшинецький, "Зачарована долина", Негровецький, "Турова дача", Урочища "Затінки" і "Тересянка".

На підтримку збереження біорізноманіття в межах регіону Карпат було створено Карпатську мережу природоохоронних територій ([СНРА](#)), яка є тематичною мережею для співпраці гірських природоохоронних територій у Карпатах. Метою створення Карпатської мережі є сприяння охороні та сталому розвитку Карпат, зокрема досягнення цілей, перелічених у статті 4 Карпатської конвенції КК зі збереження біологічного та ландшафтного різноманіття.

АНАЛІЗ ВРАХУВАННЯ ЦІЛЕЙ КОНВЕНЦІЇ

Юридичний мандат СNPA та її природоохоронних територій-членів полягає у сприянні та участі у реалізації першого тематичного Протоколу до Рамкової конвенції – Протоколу про збереження та стале використання біологічного та ландшафтного різноманіття (Бухарест, Румунія, 19 червня 2008 року),

а також будь-яких інших відповідних майбутніх протоколів до Рамкової конвенції або будь-яких відповідних міжнародних угод, правових інструментів та ініціатив.

Стан підписання, ратифікації та набуття чинності [Протоколом про сталий туризм](#).

Країна	Підписання	Національна ратифікація, приєднання, прийняття або затвердження	Депонування ратифікаційної грамоти про ратифікацію	Набуття чинності
Чехія	27.05.2011	7.02.2012	12.03.2012	29.04.2013
Угорщина	27.05.2012	04.01.2013	29.01.2013	29.04.2013
Польща	08.09.2011	18.09.2012	12.12.2012	29.04.2013
Румунія	27.05.2011	06.06.2014	13 .08.2014	11.11.2014
Сербія	27.05.2011	25.03.2015	1.04.2015	30.06.2015
Словаччина	27.05.2011	13.02.2012	06.03.2012	29.04.2013
Україна	22.02.2017	4.05.2017	20.06.2017	

Протокол для України не набрав ще чинності.

Протокол прийнято на впровадження статті 9-ї конвенції. Відсилає до 19 документів, з них до міжнародних: Європейської ландшафтною конвенції, Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська конвенція), Декларації Ріо-де-Жанейро щодо навколишнього середовища та розвитку, Конвенції про охорону біологічного різноманіття від 1992 року, Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату, Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті, Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин, Конвенції про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини, Конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовище існування водоплавних птахів.

Питання сталого туризму частково розглядаються у [Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року](#), проте окремого акценту на Карпатському регіоні не має.

Це єдиний Протокол, на виконання якого створено [міжвідомчу робочу групу](#) з питань розвитку сталого туризму в Карпатському регіоні наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України 01.08.2017 №1149.

Відповідно до Положення про міжвідомчу робочу групу з питань розвитку сталого туризму в Карпатському регіоні це консультативно-дорадчий орган при Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України (Мінекономрозвитку), що створюється з метою вивчення проблемних питань розвитку сталого туризму в Карпатському регіоні, а також реалізації положень [Протоколу про сталий туризм до Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат відповідно до Закону України від 22.02.2017 №1905-VIII \(далі – Протокол\) та Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 №168](#).

АНАЛІЗ ВРАХУВАННЯ ЦІЛЕЙ КОНВЕНЦІЇ

[Методичні рекомендації щодо розроблення стратегічних і програмних документів стосовно розвитку культури на регіональному та місцевому рівні](#) розроблені з метою допомоги органам місцевого самоврядування в організації та реалізації планування розвитку та функціонування сфери культури задля забезпечення дотримання принципів комплексності, єдиного підходу та послідовності при формуванні державної, регіональної та місцевої політики. У разі здійснення планування розвитку та функціонування сфери культури на регіональному та місцевому рівнях шляхом розроблення окремих стратегічних цілей у структурі стратегії розвитку територіальної громади, регіональної стратегії розвитку рекомендованим є розгляд і врахування положень Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21 грудня 2022 р. №265, і [Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів](#) затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 р. №932, відповідно.

У Методичних рекомендаціях є два терміни, що варті уваги – культурно-ресурсний потенціал – сукупність ресурсів матеріальної та нематеріальної культурної спадщини, культурної інфраструктури, культурних практик, митців та мистецьких колективів (професійних та аматорських), інших діячів сфери культури та мистецтва, результатів їх діяльності, їх територіальних поєднань, які можуть бути безпосередньо використані для розвитку сфери культури певної території та задоволення потреб населення в якісних культурних послугах; та культурно-туристичний потенціал – частина культурно-ресурсного потенціалу, що може бути використана як основа для розвитку туризму. Терміни також інтегровано у Державну цільову національно-культурну програму [“Єдність у розмаїтті” на період до 2034 року](#).

Вартує увагу також врегулювання порядку туристичного збору. Відповідно до переліку курортних місцевостей Української РСР, у яких провадиться справляння [курортного збору](#) з громадян, які прибувають на відпочинок у ці місцевості без путівок чи курсовок, проте такий збір фактично не стягується, бо немає механізму організації сплатити такого збору із приватних відпочивальників, тому не дотримуються збори у місцевий бюджет.

Стан підписання, ратифікації та набуття чинності [Протоколом про стале лісоуправління](#).

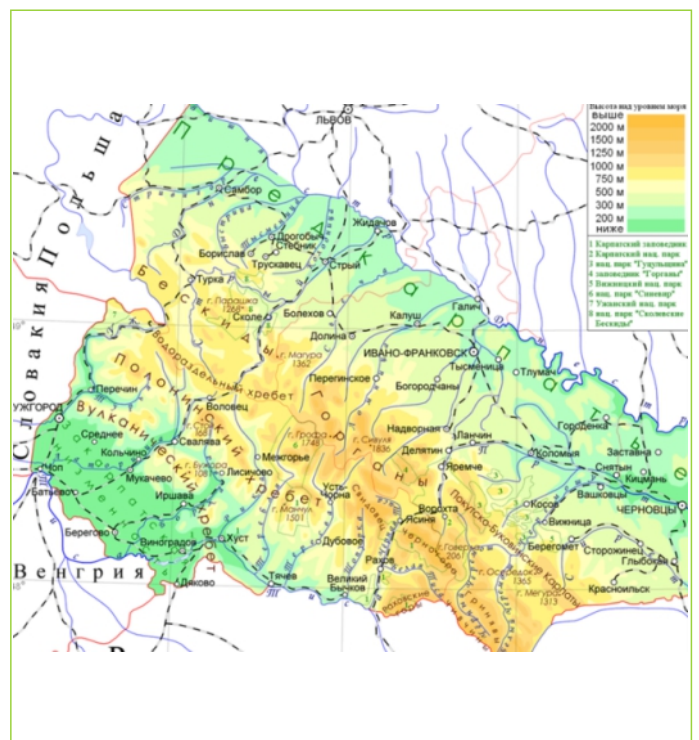
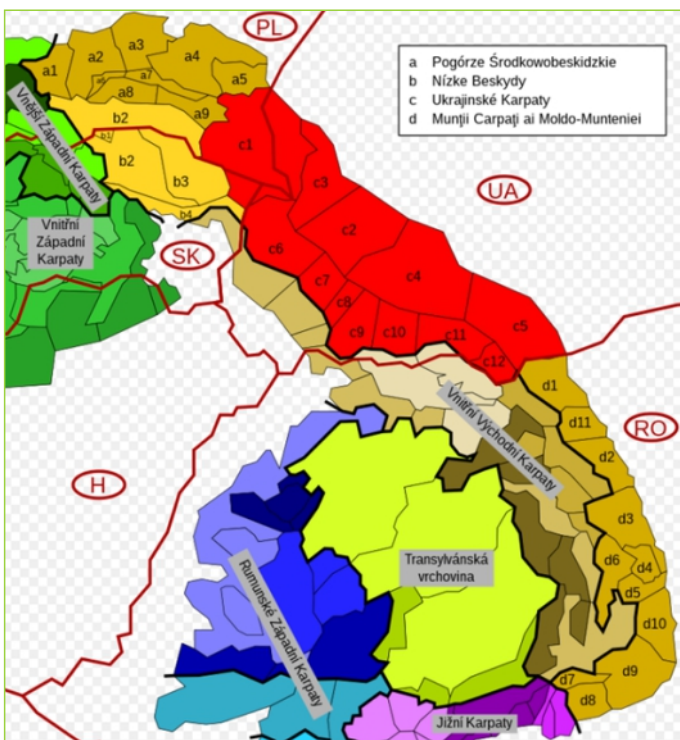
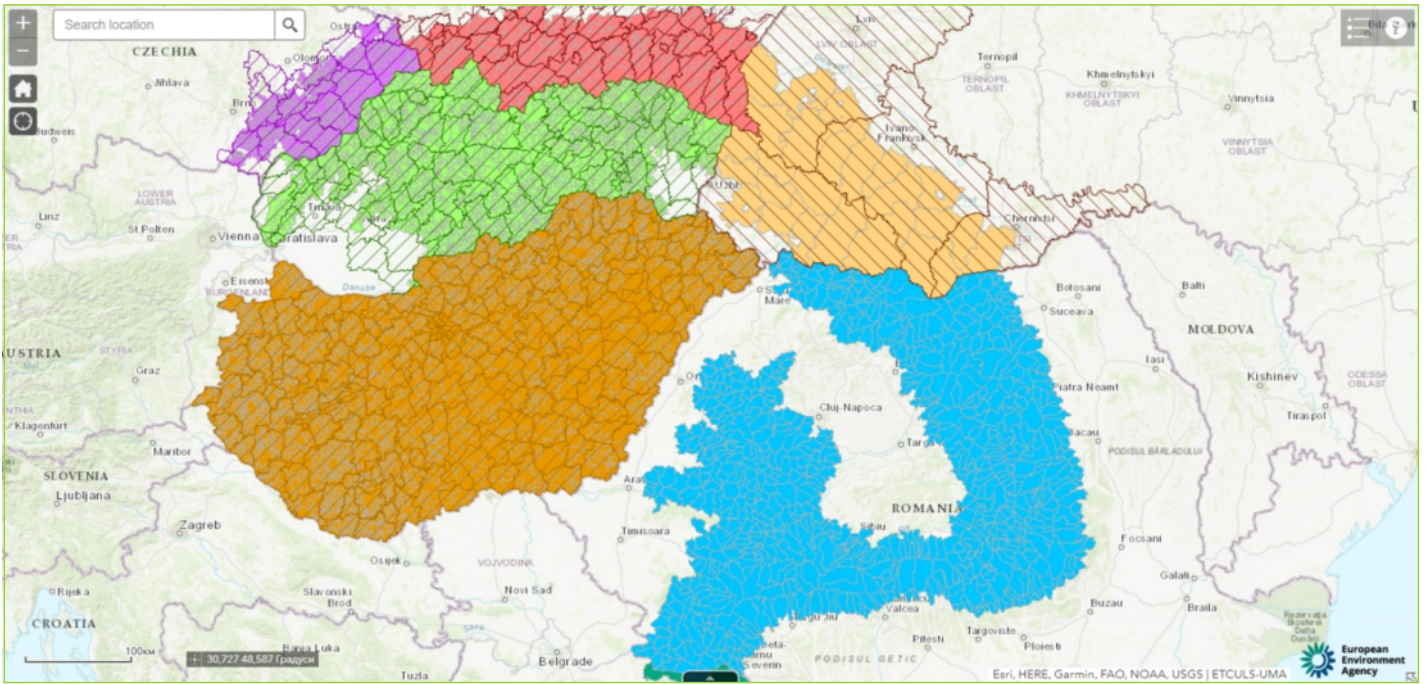
Країна	Підписання	Національна ратифікація, приєднання, прийняття або затвердження	Депонування ратифікаційної грамоти про ратифікацію	Набуття чинності
Чехія	27.05.2011	23.01.2012	07.02.2012	21.10.2013
Угорщина	27.05.2011	12.06.2013	08.08.2013	06.11.2013
Польща	08.09.2011			
Румунія	27.05.2011	9.04.2013	23.07.2013	21.10.2013
Сербія	27.05.2011	13.03.2015	1.04.2015	30.06.2015
Словаччина	27.05.2011	(немає інформації про дату національної ратифікації)	02.03.2013	21.10.2013
Україна	27.05.2011	16.10.2012	26.11.2012	21.10.2013

АНАЛІЗ ВРАХУВАННЯ ЦІЛЕЙ КОНВЕНЦІЇ

Протокол прийнято на впровадження статті 7-ї Конвенції. Відсилає до 13 документів, серед яких є 6 міжнародних договорів: Європейська ландшафтна конвенція, Кіотський протокол до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату, Декларація Ріо-де-Жанейро щодо навколишнього середовища та розвитку, Конвенція про охорону біологічного різноманіття від 1992 року, Рамкова конвенція Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату, Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини.

Конвенція застосовується до Карпатського регіону (далі – Карпати), який буде визначений на Конференції Сторін. Кожна Сторона може поширити застосування цієї Конвенції та її протоколів на додаткові частини її національної території, зробивши відповідну заяву Депозитарію, за умови, що таке розширення необхідне для виконання положень Конвенції.

[На карті](#) вказані адміністративні одиниці, у межах яких сторони впроваджує та/або планує впроваджувати конвенцію. Визначені відповідно до Рішення КС4/2 Сторони подали інформацію про адміністративні одиниці, у межах яких кожна Сторона впроваджує або планує впроваджувати Карпатську конвенцію та протоколи до неї. Відповідно до рішень КС5/5 зібрана інформація про адміністративні одиниці має бути опублікована та поширена.

Збір інформації про всі адміністративно-територіальні одиниці дозволив Європейському екологічному агентству (ЄЕА) та Європейському тематичному центру з питань міських, земельних і ґрунтових систем, давнім партнерам Конвенції, створити інтерактивну карту адміністративно-територіальних одиниць Карпатського регіону. База даних складається з різних адміністративних одиниць (NUTS2, NUTS3, LAU2, LAU1) з євро-географічного продукту EuroBoundaryMaps v.10

Лісовий протокол значною мірою імplementовано. Так у Лісовому кодексі України імplementовано більшість визначень протоколу та закладено основи для сталого лісовпорядкування, а також наближеного до природи лісівництва.

[Порядок здійснення лісовпорядкування](#) визначає, що первинне базове лісовпорядкування здійснюється в лісах, які впорядковуються вперше. Під час його здійснення виконуються лісотаксаційні роботи із застосуванням інструментальних вимірювань, закладання необхідної кількості і видів пробних площ, обстеження і дослідження лісових природних комплексів, виявлення пралісів, квазіпралісів, природних лісів, типових та унікальних природних комплексів, місць зростання та оселення рідкісних та таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу і які підлягають заповіданню, включенню до екологічної мережі, особливій охороні в окремих областях згідно з регіональними (обласними) переліками, та інші роботи, визначені рішенням першої лісовпорядної наради відповідно до технічної документації із здійснення лісовпорядкування.

Під час здійснення базового лісовпорядкування складається проект організації і розвитку лісового господарства, який передбачає екологічно обґрунтоване ведення лісового господарства та розробляється відповідно до нормативно-правових актів,

що регулюють організацію лісовпорядкування, і включає в себе такі матеріали лісовпорядкування: висновки про належність конкретної лісової ділянки або її частин до пралісів, квазіпралісів чи природних лісів та бланки ідентифікації пралісів, квазіпралісів та природних лісів; інформацію про результати зоологічних, ботанічних та геоботанічних досліджень (у разі наявності таких досліджень);

відомості про місцезнаходження видів флори та фауни і їх природних середовищ існування, які охороняються відповідно до [Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі, отримані від Міндовкілля](#).

Визначення належності лісових насаджень до пралісів, квазіпралісів, природних лісів здійснюється відповідно до [Методики визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів, затвердженої наказом Мінприроди від 18 травня 2018 р. №161. Про це складається висновок, який є складовою матеріалів лісовпорядкування](#).

Забороняється проводити другу лісовпорядну нараду до завершення підготовки лісовпорядною організацією позитивного чи негативного висновку про належність конкретної лісової ділянки або її частин до пралісів, квазіпралісів, природних лісів.

Забороняється проводити другу лісовпорядну нараду до завершення підготовки лісовпорядною організацією позитивного чи негативного висновку про належність конкретної лісової ділянки або її частин до пралісів, квазіпралісів, природних лісів.

У випадку наявності рішень про створення чи оголошення територій, об'єктів природно-заповідного фонду та їх охоронних зон, прийнятих відповідно до статті 53 Закону України "Про природно-заповідний фонд України", охоронних зон для збереження біорізноманіття в лісах, створених відповідно до статті 85 Лісового кодексу України, виділення пралісів, квазіпралісів та природних лісів і встановлення охоронних зон відповідно до статті 39-1 Лісового кодексу України, до матеріалів лісовпорядкування включаються картографічні матеріали та квартално-видільний перелік лісових ділянок, включених до таких охоронних зон.

[Державна стратегія управління лісами](#) України до 2035 року розроблена для забезпечення ефективного управління лісами на основі забезпечення сталого ведення лісового господарства, збереження біорізноманіття в лісах, адаптованого до кліматичних змін лісового господарства, популяризація професії лісівника у суспільстві, забезпечення фінансової стабільності лісової галузі та створення сприятливих умов для активізації розвитку деревообробної та суміжних галузей економіки, тобто на виконання протоколу.

Стратегія спрямована на визначення стратегічних цілей та показників для розв'язання екологічних, економічних та соціальних проблем лісового господарства та створення умов для його сталого розвитку з урахуванням географічних та інших особливостей.

Зокрема, стратегія передбачає використання природозберігаючих технологій лісозаготівлі, особливо в гірській місцевості.

Для уникнення наступної ерозії ґрунту необхідно здійснити перехід від суцільної системи рубок до вибіркової, насамперед у гірській місцевості.

Під час лісозаготівлі мають використовуватися ощадливі, з погляду збереження ґрунту і запобігання ерозії, технології і процеси, особливо в гірській місцевості, наприклад трелювання повітряно-канатними установками тощо.

На виконання Карпатської конвенції прийняті: ['Методика визначення належності територій до пралісових памяток природи, Методика визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів, Порядок поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок](#). До лісів природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення належать лісові ділянки, що виконують природоохоронну, естетичну функцію, є об'єктами науково-дослідних робіт на довгочасну перспективу, сприяють забезпеченню охорони унікальних та інших особливо цінних природних комплексів та історико-культурних об'єктів, зокрема:

1) розташовані в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також у межах пралісів, квазіпралісів ті природних лісів, розташованих поза межами територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Порядок встановлює низку важливих екологічних нормативів.

Нормативи виділення особливо захисних лісових ділянок

2. Лісові ділянки в охоронних зонах навколо пралісів, квазіпралісів, природних лісів, не оголошених пралісовими пам'ятками природи

Навколо пралісів, квазіпралісів, природних лісів, не оголошених пралісовими пам'ятками природи, установлюються охоронні зони завширшки не менше подвійної висоти деревостану пралісу

До категорії захисних лісів належать лісові ділянки, що виконують функцію захисту навколишнього природного середовища та інженерних об'єктів від негативного впливу природних та антропогенних факторів, зокрема:

3) лісові ділянки (смуги лісів) у ярах, на легкорозвіюваних пісках, рекультивованих землях, кам'янистих розсипах, малопотужних кам'янистих ґрунтах, у високогірних зонах, на стрімких гірських схилах, у селенебезпечних басейнах і на схилах лавинонебезпечних басейнів (протиерозійні ліси). Площа протиерозійних лісів у Карпатському регіоні не підлягає перегляду в бік зменшення;

4) лісові ділянки (смуги лісів), які прилягають до смуг відведення залізниць і виділяються з категорії експлуатаційних лісів на 500 метрів з кожного боку. У гірських районах ширина смуг лісів у разі потреби може бути збільшена з урахуванням результатів спеціальних обстежень до розмірів, що забезпечують захист залізниць і безпеку руху;

5) лісові ділянки (смуги лісів), що прилягають до смуг відведення автомобільних доріг державного значення і виділяються з категорії експлуатаційних лісів шириною 250 метрів з кожного боку дороги. Для забезпечення захисту зазначених доріг і безпеки руху у гірських районах ширина смуг лісів у разі потреби може бути збільшена з урахуванням результатів спеціальних обстежень.

Нормативи визначення площ лісових ділянок, що належать до лісів зелених зон (гектарів на 1 тис. чоловік)

АНАЛІЗ ВРАХУВАННЯ ЦІЛЕЙ КОНВЕНЦІЇ

Лісистість, відсотків

Населені пункти з чисельністю населення, тис. чоловік

12 і менше

12,1 – 50

50,1 – 100

100,1 – 250

250,1 – 500

понад 500

Гірський Крим і Українські Карпати

Менш як 5	10	13	19	20	30	35
5 – 10	20	25	35	40	50	65
10,1 – 15	30	35	55	60	80	100
15,1 – 20	45	55	80	90	120	145
20,1 – 25	50	65	95	110	140	175
Понад 25	65	80	120	135	180	220

НОРМАТИВИ

виділення лісових ділянок (смуг лісів), що належать до протиерозійних лісів

Найменування та ознаки лісів	Нормативи виділення
8. Ліси на гірських схилах	лісові ділянки (смуги лісів) на гірських схилах з крутизною: південної експозиції понад 30 градусів північної експозиції понад 35 градусів
9. Ліси на малопотужних кам'янистих ґрунтах	лісові ділянки (смуги лісів) на малопотужних кам'янистих ґрунтах з наявністю каміння і скельних оголень, що виходять на поверхню на площі більш як 50 відсотків лісової ділянки
10. Ліси навколо кам'янистих розсіпів	лісові ділянки (смуги лісів) шириною 100 метрів навколо кам'янистих розсіпів з розширенням на нижній межі розсіпів до підніжжя схилу, але не більш як 300 метрів
11. Субальпійські деревно-чагарникові угруповання	лісові ділянки (смуги лісів), розташовані у межах відкритої гірської місцевості (полонин, яйл)

АНАЛІЗ ВРАХУВАННЯ ЦІЛЕЙ КОНВЕНЦІЇ

Висота над рівнем моря, метрів	Довжина річки, кілометрів	Ширина лісової ділянки (смуги лісів), метрів
1. До 500 метрів	25 і менше	200
	26 – 50	300
	51 – 200	350
2. Більш як 500 метрів	25 і менше	150
	26 – 50	250
	51 – 200	300

Ширина лісових ділянок (смуг лісів) уздовж берегів гірських річок Криму і Карпат зі збільшенням довжини схилу на кожні 100 метрів збільшується на 50 метрів, а зі збільшенням крутизни схилу на кожні 5 градусів – на 20 метрів. Лісові ділянки (смуги лісів) виділяються уздовж річок завдовжки 10 і більше кілометрів у гірських умовах, 25 і більше кілометрів у рівнинних умовах, а також навколо озер та водойм, що мають площу 100 і більше гектарів.

НОРМАТИВИ

виділення особливо захисних лісових ділянок

Лісові ділянки уздовж ліній вододілів	лісові ділянки шириною 300 метрів у гірських лісах уздовж ліній вододілів великих річок з крутизною схилів, що створюють гребені вододілів, понад 20 градусів
Лісові ділянки уздовж русел снігових лавин	лісові ділянки у гірських районах шириною 200 метрів уздовж постійних русел снігових лавин
Лісові ділянки уздовж магістральних трубопроводів	лісові ділянки у гірських районах шириною 50 метрів, що прилягають до траси магістральних нафто- і газоконденсатопроводів та продуктопроводів
Лісові ділянки уздовж межі з безлісною місцевістю	лісові ділянки шириною 100 метрів уздовж межі з безлісною місцевістю
Лісові ділянки, що прилягають до забудованих земель	лісові ділянки шириною 50 метрів у лісах, де дозволяється проведення рубок головного користування, уздовж межі забудованих земель
Лісові ділянки, що прилягають до залізниць, автомобільних доріг державного значення, державного кордону	лісові ділянки шириною 50 метрів (у рівнинних лісах) і 100 метрів (у гірських лісах) у лісах, де дозволяється проведення рубок головного користування, уздовж смуг відведення залізниць, автомобільних доріг державного значення і державного кордону

АНАЛІЗ ВРАХУВАННЯ ЦІЛЕЙ КОНВЕНЦІЇ

[Правил поліпшення якісного складу лісів](#) на пологих, спадистих і стрімких схилах у гірських ялицево-букових деревостанах проводяться лише вибіркові рубки формування та оздоровлення лісів. Рубки оздоровлення та формування лісів у Карпатському регіоні здійснюються з урахуванням заборон та обмежень, визначених Законом України "[Про заборону на проведення суцільних рубок у гірських ялицево-букових лісах Карпатського регіону](#)".

Лісовідновні рубки в гірських лісах Карпат не проводяться. У гірських лісах Карпат реконструктивні рубки проводяться лише в тих лісах, у яких дозволено проведення рубок головного користування. Аналогічні положення у [Санітарних правилах у лісах України](#).

Стан підписання, ратифікації та набуття чинності [Протоколом про сталий транспорт](#).

Країна	Підписання	Національна ратифікація, приєднання, прийняття або затвердження	Депонування ратифікаційної грамоти про ратифікацію	Набуття чинності
Чехія	26.09.2014	17.10.2018	14.01.2019	
Угорщина				
Польща	15.06.2015	6.11.2015	4.07.2016	14.01.2019
Румунія	26.09.2014	5.07.2019	6.10.2019	
Сербія	26.09.2014	7.12.2018	6.03.2019	
Словаччина	26.09.2014	1.05.2015	13.05.2015	14.01.2019
Україна	26.06.2015	16.03.2016	20.06.2016	14.01.2019

Протокол прийнятий на впровадження статті 8-ї Конвенції. Протокол згідно з даними сайта ВРУ має зв'язки із 17 міжнародними актами, зокрема: Європейською ландшафтною конвенцією (укр./рос.), Конвенцією про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська конвенція), Декларацією Ріо-де-Жанейро щодо навколишнього середовища та розвитку, Конвенцією про охорону біологічного різноманіття від 1992 року (укр./рос.), Конвенцією про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті, Конвенцією про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі, Конвенцією про збереження мігруючих видів диких тварин, Конвенцією про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини, Конвенцією про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовище існування водоплавних птахів, Конвенцією про міжнародну цивільну авіацію 1944 р.

Закон України [«Про автомобільний транспорт»](#) передбачає облаштування [для захисту від розмивання уздовж доріг нагірних канав](#).

Закон України [“Про заборону на проведення суцільних рубок у гірських ялицево-букових лісах Карпатського регіону”](#) передбачає розширення до 2030 року мережі лісових автодоріг з твердим покриттям у лісах регіону до 10 кілометрів на 1000 гектарів. Крім того, заготівля та вивезення деревини в гірських лісах Карпатського регіону проводяться переважно з використанням природозберігаючих систем машин і механізмів та гужового транспорту, що забезпечують допустимий вплив на довкілля, а також зі збереженням наявних вузькоколіїних лісовозних залізниць та оптимізацією мережі лісових автодоріг.

План заходів щодо збереження української частини природного об'єкта всесвітньої спадщини ЮНЕСКО [“Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи”](#) та сталого розвитку прилеглих до нього територій дозволить забезпечити проведення ремонту і утримання інфраструктури доріг, що ведуть до ділянок об'єкта всесвітньої спадщини на території Карпатського біосферного заповідника, Ужанського національного природного парку, національних природних парків “Зачарований край”, “Синевир” і “Подільські Товтри”, природних заповідників “Горгани” і “Розточчя”, а також опрацювати питання щодо включення до переліку автомобільних доріг загального користування державного значення автомобільні дороги місцевого значення в Закарпатській, Івано-Франківській, Львівській та Хмельницькій областях, що ведуть до ділянок об'єкта всесвітньої спадщини.

АНАЛІЗ ВРАХУВАННЯ ЦІЛЕЙ КОНВЕНЦІЇ

Країна	Підписання	Національна ратифікація, приєднання, прийняття або затвердження	Депонування ратифікаційної грамоти про ратифікацію	Набуття чинності
Чехія	16.03.2018	2.10.2019		1.01.2020
Угорщина	12.10.2017	24.05.2018		1.01.2020
Польща	22.05.2018	24.07.2019	25.07.2019	1.01.2020
Румунія	12.10.2017	14.10.2020	21.10.2020	18.01.2021
Сербія				
Словаччина	18.01.2021	29.12.2018		1.01.2020
Україна	2.12.2020	29.01.2021		28.04.2021

Прийнятий на виконання статті 7-ї. Має відсилання лише до 4 документів, які стосуються його прийняття.

На виконання кожного з протоколів слід передбачити розроблення методичних матеріалів, які б допомагали впроваджувати положення протоколів у містобудівні та інші документи локального, регіонального та національного рівня.

Укладено [меморандум](#) про взаєморозуміння щодо співробітництва у сфері туризму між Міністерством економічного розвитку і торгівлі України та Міністерством туризму Румунії, відповідно до якого Сторони прагнуть відповідно до їхнього національного законодавства покращити двостороннє співробітництво у сфері туризму та здійснюють конкретну діяльність із розвитку культурно-історичного туризму, оздоровлення та спорту, туризму, екотуризму та агротуризму, пригодницького та природнього туризму, гастротуризму та винного туризму та інших його видів. Закон України [“Про туризм”](#) передбачає розвиток в'їзного та внутрішнього туризму, сільського, екологічного (зеленого) туризму.

Потрібні більш прикладні дії для запровадження напрацювань протоколу.

Станом на час написання цього звіту до Карпатської конвенції внесена поправка – нова стаття 12 [«Зміна клімату»](#).

Країна	Дата прийняття (силою консенсусу)	Депонування ратифікаційної грамоти про ратифікацію	Набуття чинності
Чехія	12.10.2017		
Угорщина	12.10.2017		5.08.2021
Польща	12.10.2017		5.08.2021
Румунія	12.10.2017		5.08.2021
Сербія	12.10.2017		
Словаччина	12.10.2017		
Україна	12.10.2017	20.12.2020	5.08.2021

Карпатська конвенція у контексті війни

Декларації міністерської конференції:

Карпатська міністерська конференція | Жешув, Польща |
21 – 22 листопада 2022 року

Беручи до уваги російську військову агресію в Україні та її негативні екологічні, соціально-економічні та гуманітарні наслідки для Карпатського регіону, посиляючись на положення Карпатської конвенції про важливість субрегіонального співробітництва для захисту та сталого розвитку Карпат; підкреслюючи зусилля, докладені для розбудови міцної співпраці та дружби задля сталого майбутнього унікального Карпатського регіону, важливою та критично важливою частиною якого є українська частина Карпат; беручи до уваги заяву заступника міністра захисту довкілля та природних ресурсів України та звіт про вплив війни на природне середовище Карпат в Україні та визначені потреби у подоланні її наслідків, підтверджуємо нашу тісну співпрацю з Україною щодо наступної імплементації Карпатської конвенції задля захисту та сталого розвитку всього Карпатського регіону;

- висловлюємо нашу готовність допомагати Україні у можливих заходах, необхідних для подолання екологічних наслідків прямого та непрямого впливу війни в Україні на Карпати, зокрема на природне середовище та природоохоронні служби;

- підкреслюємо роль Карпатської конвенції як важливого міжурядового механізму і у зв'язку із цим рекомендуємо продовжити консультації з відповідними суб'єктами щодо надання підтримки заходам, необхідним для подолання наслідків прямого та непрямого впливу війни в Україні на Карпати у разі необхідності;

- запрошуємо зацікавлені сторони та партнерів зробити свій внесок у процес "зеленого" відновлення та реконструкції України.

Хто впроваджує положення Карпатської конвенції на рівні ЄС?

[Група Карпати](#) створена в лютому 2016 року

Місія:

Просування думки Європейського комітету регіонів щодо Макрорегіональної стратегії для Карпатського регіону.

Просування, розбудова та розвиток партнерських відносин між місцевими та регіональними органами влади для забезпечення глибшої інтеграції карпатських громад і визначення спільних цілей і зобов'язань.

Мобілізувати уряди карпатських держав взяти на себе ініціативу створення макрорегіональної стратегії для Карпатського регіону шляхом подання офіційної заявки до Європейської Ради; організувати дебати, заходи та проекти з представниками місцевих органів влади двох країн, що не є членами ЄС, які розділяють Карпатську дугу (Сербії та України), з метою включення їх у майбутню "макрорегіональну стратегію для Карпатського регіону", їхня співпраця має бути тісно пов'язана з цілями розвитку та безпеки Європейського Союзу.

Підтримка діалогу із зацікавленими сторонами Дунайської стратегії з метою розвитку взаємодоповнюваності дій, що здійснюються в рамках Дунайської стратегії та Макрорегіональної стратегії для Карпатського регіону.

Забезпечення механізму координації між членами КР Карпатського регіону з метою гарантування спільного підходу в рамках компетентних органів КР до спільних проблем, пов'язаних з політикою ЄС.

Вжиття заходів, спрямованих на забезпечення приєднання ЄС до Карпатської конвенції як Сторони.

Інтенсифікувати лобювання інтересів Карпатського регіону на рівні ЄС з метою заохочення політичної участі та надання пріоритету макрорегіональній стратегії.

Також важливою є участь у Гірській мережі. Ті, хто працює у сфері захисту, розвитку чи вивчення Карпат і має що сказати, може приєднатися, заповнивши форму:

<http://tinyurl.com/3rhy5cxx>

Хто впроваджує положення Карпатської конвенції на національному рівні?

На виконання Карпатської конвенції ще у 2004 році створено [Координаційну раду](#)

щодо виконання положень Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат.

Координаційна рада щодо виконання положень [Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат](#) (далі – Координаційна рада) є дорадчим органом, який утворюється з метою проведення скоординованої діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади, неурядових організацій, наукових організацій, громадськості щодо виконання [Закону України "Про ратифікацію Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат»](#) (далі – Карпатська конвенція) і до [складу якої включаються посадові особи цих органів, а також провідні вчені, представники громадських організацій тощо.](#)

Координаційна рада з виконання положень Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат здійснює координацію діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади – підприємств, установ та організацій щодо забезпечення виконання положень Карпатської конвенції;

аналіз стану виконання основних положень Карпатської конвенції;

аналіз стану виконання Україною зобов'язань, які впливають із членства у Карпатській конвенції;

організація науково-технічного забезпечення заходів в рамках Карпатської конвенції;

сприяння реалізації міжнародних програм і проектів технічної допомоги, залученню іноземних інвестицій, спрямованих на охорону та екологічно збалансований розвиток Карпатського регіону;

забезпечення широкого інформування населення щодо стану впровадження Карпатської конвенції;

підготовлення пропозицій щодо:

– формування (пріоритетів) основних засад державної політики та механізму її реалізації в галузі збереження біологічного та ландшафтного різноманіття Карпат, екологічно-збалансованого та інтегрованого управління водними ресурсами та річковими басейнами, сільським та лісовим господарством, транспортом, туризмом, збереженням та підтримкою культурної спадщини в регіоні;

– впровадження принципів екосистемного підходу в природоохоронній діяльності;

– фінансування з державного бюджету заходів, пов'язаних з виконанням положень Карпатської конвенції;

– удосконалення нормативно-правового забезпечення виконання Карпатської конвенції.

[Координаційна рада](#)

складається із 30 представників за посадами. Шість представників Мінприроди, один представник Національної академії аграрних наук, один представник Мінекономіки, представник Міністерства фінансів, представник Чернівецької ОДА, представник Держземагенства, директор Західного центру Українського відділення Всесвітньої лабораторії, гідрометеорологічна служба, Мінагрополітики, Мінкультури, Державного агентства з енергоефективності, Інститут екології Карпат, Міністерство охорони здоров'я, два представники Мінінфраструктури, Держводагенство, Держлісагенство, два представники Львівська ОДА, Міністерство закордонних справ, Івано-Франківська ОДА, Закарпатська ОДА, Львівський університет імені Івана Франка, Мінрегіон, [Державне агентство туризму та курортів.](#)

З огляду на те, що з 2011 року немає територіальних управлінь Міндовкілля, а більшість Міністерств кілька разів були реформованими, ця координаційна рада не працює.

Чи потрібно таку раду зберігати – мабуть, так, з огляду на специфіку регіону та необхідність спеціальних знань. Проте склад ради слід оновити. Додати представників територіальних громад, громадських організацій, експертних ВУЗів, центральних органів влади, а також представників регіональних рад із впровадження Конвенції.

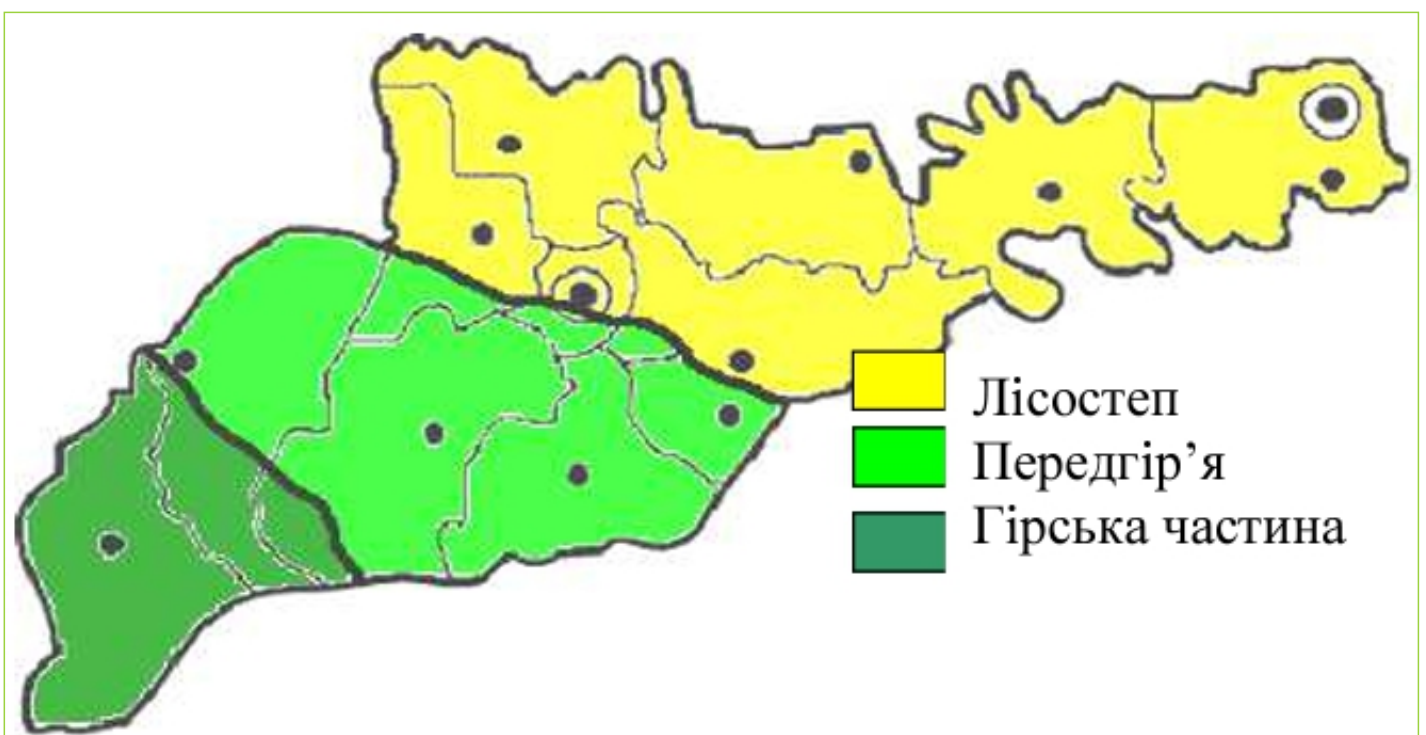
Регіональний рівень імплементатції Рамкової Карпатської конвенції

Карпатський регіон України займає територію площею 56,6 тис. км² і окреслюється межами чотирьох адміністративних областей – Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської та Чернівецької. На території Карпатського регіону статус гірських мають 714 населених пунктів: Закарпатська область – 214; Івано-Франківська область – 240; Львівська область – 196 населених пунктів, що становить 17% площі області, на якій проживає 158,6 тис. осіб або 6% населення регіону.

У Чернівецькій області – 64 або 9% від загальної кількості. Це всі населені пункти Путильського району (51), 11 населених пунктів Вижицького району та 2 – Сторожинецького. У населених пунктах, що віднесені до гірських проживає 42,5 тис. осіб, що становить 4,7% населення області. Загальна площа населених пунктів Чернівецької області, що мають статус гірських, становить 1304,8 км², що становить 16,1% всієї території області. Села становлять абсолютну більшість – 94,37% у загальній кількості гірських населених пунктів, селища міського типу – 3,09%, селища і міста – по 1,27%.

Гірські населені пункти Закарпатської області зосереджено в 10 адміністративних районах і частині двох об'єднаних територіальних громад (Вільховецькій та Полянській). У цілому гірські території охоплюють 45% площі регіону, на них розташовані 214 населених пунктів (близько 35% від загальної їх кількості по області), у тому числі 49 високогірні (знаходяться на висоті 600 метрів і вище над рівнем моря), та на яких проживає 24% населення регіону.

Регіональна стратегія розвитку Закарпатської області на період 2021– 2027 років передбачає впровадження положень Карпатської конвенції, зокрема, інтегрування екологічної складової у просторові (генеральні) плани розвитку адміністративно територіальних одиниць; утворення, впровадження системи сталих підходів та оновлення лісових та мисливських ресурсів регіону, збільшення площі територій та об'єктів природно заповідного фонду.

Відповідно до Меморандуму про взаєморозуміння та співпрацю створено офіс Спільної Координаційної платформи сталого туризму Карпатської конвенції між [Закарпатською обласною радою](#) та Європейським товариством дикої природи (European Wilderness Society).

У 2007 році було створено Програму підтримки участі органів влади і органів місцевого самоврядування області у міжрегіональній асоціації "Карпатський єврорегіон" для забезпечення належного представлення органів місцевого самоврядування у цій програмі.

А ще у 1993 році відповідно до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями було укладено угоди про – [Міжнародну кооперацію Єврорегіон Карпати](#).

Станом на сьогодні ідуть переговори щодо розроблення Стратегії Карпатського регіону та включення ЄС до цієї співпраці. Для розвитку такої стратегії запроваджений [проект INTEREG](#) до 2029 року.

Львівська область має [Стратегію розвитку гірських територій Львівської області на 2018-2022 року](#).

[Стратегія розвитку Чернівецької області на період до 2027 року, акцент на розвиток](#) економічної спроможності місцевих жителів, заохочення сталого розвитку, проте не вистачає конкретних заходів для досягнення цілей. Дублюються фрази – передбачає інтегрування екологічної складової у просторові (генеральні) плани розвитку адміністративно-територіальної одиниці. Утворення, впровадження системи сталих підходів та оновлення лісових і мисливських ресурсів регіону, збільшення площі територій та об'єктів природно заповідного фонду.

На Івано-Франківщині налічується 804 населені пункти, з них 240 надано статус гірських що становить 12,7% від загальної площі області, де проживає майже 30,0% населення. Гірські території є, передусім, зоною паводкового ризику. Внаслідок стихійних лих 2008-2018 років було зруйновано значну кількість об'єктів інфраструктури (мости, штучні споруди) гірських населених пунктів області.

У 2019 році підписано Меморандум про співпрацю у рамках реалізації проєкту [«Мале Карпатське коло»](#) між обласними радами та облдержадміністраціями Львівської, Івано-Франківської, Закарпатської та Чернівецької областей, який передбачає будівництво дорожнього кільця завдовжки 100 км для об'єднання областей і гірськолижних курортів.

Наскільки враховані положення Карпатської конвенції у національному законодавстві та політиці України?

Відповідно до Конституції України статті 9 чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України. Це означає, що положення Карпатської конвенції є нормами прямої дії, тобто за загальним правилом не потрібно ще чогось спеціального для введення її положень у дію. Держава може напрацьовувати механізми для полегшення виконання взятих на себе зобов'язань, чи досягнення поставлених цілей відповідно до міжнародних зобов'язань.

Україна з часів Декларації про незалежність 1990 року визначила, що екологічна безпека та охорона довкілля є її пріоритетом.

Це відображено в Основному Законі та Законі України «Про охорону навколишнього природного середовища» 1992 року та інших нормативних актах.

Прикладів неврахування особливого статусу Карпат під час планування його розвитку, а також необхідність врахування його особливого статусу для роботи з наслідками надзвичайних ситуацій є багато. Наприклад, це проектування ВЕС на полонині Боржава, проектування мегакурорту на Свидовці. Також сюди слід належать карстові утворення Солотвино, забруднення сміттям річки Тиса, хаотичні забудови Буковеля, ідеї щодо відновлення видобутку золота тощо. Після 24 лютого 2022 року виникли нові виклики – перенаселення, неможливість завершити-почати курортний сезон, задеклароване переміщення бізнесу потребує втілення з дотриманням усіх законодавчих вимог.

Впровадження усіх міжнародних конвенцій можливе лише через втілення Цілей сталого розвитку та пріоритетів Сендайської рамкової програми.

Карпатська конвенція закріпила статус Карпат як унікального природного скарбу визначної краси та екологічної цінності, важливим центром біорізноманіття, головним водозбором великих річок, необхідним середовищем існування та притулком для багатьох видів рослин і тварин, які перебувають під загрозою зникнення та найбільшою у Європі територією з незайманими лісами.

Державна цільова програма [«Ліси України»](#) у редакції до 2009 закріплювала особливий статус Карпат. Так, у ній вказувалося, що Лісове господарство Карпатського регіону становить загальну площу земель лісового фонду 4 областей Карпатського регіону становить 2,3 млн гектарів, з яких 2,1 млн вкрито лісовою рослинністю. Середня лісистість території досягає 36,7 відсотка (Закарпатська область – 50,8, Івано-Франківська – 40,9, Чернівецька – 29,2, Львівська область – 28,5). Загальний запас деревостанів оцінюється в 0,5 млрд куб. метра. Середній приріст на 1 гектар вкритих лісовою рослинністю земель становить 4,4 куб. метра.

Серед основних напрямів ведення лісового господарства в гірських умовах були заміна похідних ялиників у поясі букових та дубових лісів на корінні типи деревостанів; створення та відновлення захисних деревно-чагарникових угруповань на верхній межі лісового поясу; створення захисних лісових насаджень уздовж малих річок; розроблення високоефективних способів заліснення еродованих ділянок на стрімких схилах, кам'янистих розсипах; реконструкція порушених стихією та біотичними факторами лісостанів, спрямована на формування змішаних багатоярусних лісів; удосконалення системи проведення рубок за рахунок збільшення частки поступових та вибіркових рубок, природозберігаючих технологій лісозаготівель; розвиток мережі лісових доріг (до 2010 року планується розширення мережі лісовозних доріг з твердим покриттям до 10 кілометрів на 1000 гектарів лісового фонду регіону).

Враховуючи особливе значення лісів Карпатського регіону, заходи щодо ведення в ньому лісового господарства виділено в Програмі в окремий розділ. Який враховує широкий спектр робіт від лісовідновлення до створення протипожежних розривів і мінералізованих смуг.

Програма передбачала також заходи щодо вдосконалення надалі організації лісовпорядкування та системи інформаційного забезпечення лісоуправління. Ці заходи повинні сприяти підвищенню точності та оперативності інформації щодо ресурсного та екологічного стану, наступному впровадженню системи проведення моніторингу лісів, поліпшенню планування лісгосподарської діяльності, удосконаленню прогнозування динаміки росту і стану лісів для обґрунтування багатоваріантних стратегій лісокористування.

Законодавство України визнає особливий статус Карпатського регіону, проте воно потребує деталізації у частині роз'яснень із його втілення.

– Закон України «Про Генеральну схему України» надає визначення територій, розвиток яких потребує державної підтримки.

Серед цих територій визначено Закарпаття як територій із значним природоохоронним, рекреаційним, оздоровчим, історико-культурним потенціалом, високим рівнем виробничо-містобудівного освоєння та природно-техногенної небезпеки, а також Східні Карпати як територій із значним природоохоронним, рекреаційним, оздоровчим та історико-культурним потенціалом і низьким рівнем розвитку соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури і природно-техногенної небезпеки.

– Відповідно до статті 12 Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» за рішенням Кабінету Міністрів України розробляються схеми планування окремих частин території України, до яких належать гірські території Карпат.

Склад, зміст, порядок розроблення схем планування окремих частин території України має визначитися центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері містобудування із врахування вимог Карпатської конвенції. Проте такого немає ще досі.

– Положеннями Закону України «Про статус гірських населених пунктів в Україні» норми Карпатської конвенції не впроваджуються. Закон стосується більше соціальних гарантій населення, а не розвитку Карпатського регіону на принципах сталого розвитку.

– Закон України «Про засади державної регіональної політики» визначає, що реалізація державної регіональної політики здійснюється на основі системи взаємопов'язаних документів, що ґрунтуються на Стратегії розвитку України,

[Генеральній схемі планування території України](#), схемах планування територій на регіональному та місцевому рівнях. Карпати є територіями з особливими умовами для розвитку є макрорегіони, мікрорегіони, територіальні громади, рівень соціально-економічного розвитку яких є низьким або на яких існують природні, демографічні, міжнародні, безпекові чи інші об'єктивні обмеження щодо використання потенціалу території для розвитку. На виконання закону може бути створена Агенція регіонального розвитку гірських територій Карпат.

– Закон України «[Про архітектурну діяльність](#)» визначає загальні засади забезпечення участі України в міжнародних організаціях та заходах з питань архітектури, містобудування і охорони пам'яток архітектури; забезпечення безпеки будівництва, довговічності будинків та споруд, стимулювання заходів щодо заощадження енергії, захисту навколишнього природного середовища, виключно на конкурсній основі здійснюється розроблення проектів об'єктів архітектури, реалізація яких має суттєвий вплив на розвиток і формування забудови населених пунктів, а також об'єктів, які розміщуються в зоні охорони пам'яток історії та культури або можуть негативно впливати на території і об'єкти природно-заповідного фонду.

– Закон України «[Про основи містобудування](#)» спрямований на формування повноцінного життєвого середовища, забезпечення при цьому охорони навколишнього природного оточення, раціонального природокористування та збереження культурної спадщини, захист життєвого та природного середовища від шкідливого впливу техногенних і соціально-побутових факторів, небезпечних природних явищ;

забезпечення високих архітектурно-планувальних, функціональних і конструктивних якостей об'єктів містобудування, формування і реконструкція містобудівних ансамблів, кварталів, районів і ландшафтних комплексів, зон відпочинку та природних лікувальних ресурсів; передбачає наявність Будівельних норм, норм і правил, що встановлюють комплекс якісних та кількісних показників і вимог, які регламентують розроблення і реалізацію містобудівної документації, проектів конкретних об'єктів з урахуванням соціальних, природно-кліматичних, гідрогеологічних, екологічних та інших умов і спрямовані на забезпечення формування повноцінного життєвого середовища та якнайкращих умов життєдіяльності людини. При розробленні та реалізації містобудівної документації суб'єкти містобудівної діяльності зобов'язані дотримуватись основних завдань і заходів щодо забезпечення сталого розвитку населених пунктів та екологічної безпеки територій.

Екологічна безпека територій передбачає дотримання встановлених природоохоронним законодавством вимог щодо охорони навколишнього природного середовища, збереження та раціонального використання природних ресурсів, санітарно-гігієнічних вимог щодо охорони здоров'я людини, здійснення заходів для нейтралізації, утилізації, знищення або переробки всіх шкідливих речовин і відходів.

– Закон України «Про національну систему геопросторових даних», а також постанова КМУ що визначає склад геопросторових даних і органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування та інші держателі, відповідальні за створення та оновлення наборів [геопросторових даних та метаданих](#), не передбачають опису гірських екосистем. Проте передбачають визначення та збір даних про Зони природного ризику; Біогеографічні регіони; Природні оселища (біотопи); Всесвітня спадщина ЮНЕСКО – які можуть враховувати специфіку гір. Проте доречно ввести відповідні зміни у закон та все ж описувати гори.

– [Порядок розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації](#) передбачає поняття, які перегукуються із КК та протоколами до неї.

“Просторово-планувальна організація території” відображає ситуаційний план, визначає соціально-планувальну структуру території територіальної громади, основні ареали розвитку.

“Ландшафтне планування” визначає стан компонентів довкілля і природоохоронних територій, особливості природокористування, відповідні конфлікти та ризики, а також цілі та заходи з розвитку і збереження компонентів довкілля; включає такі тематичні підрозділи:

“Оцінка стану довкілля, природних умов та ресурсів” містить інформацію про стан навколишнього природного середовища (земель, ґрунтів, водного та повітряного простору, інших компонентів довкілля), природно-кліматичні умови, мінерально-сировинні ресурси, об'єкти лісового фонду, об'єкти водного фонду та водно-болотні угіддя, природоохоронні території та об'єкти, результати оцінки привабливості ландшафтів для туризму та рекреації тощо.

“Загрози та конфлікти природокористування” містить інформацію про зони забруднення та деградацію компонентів довкілля, проблеми, пов'язані із забезпеченням збереження та відновлення навколишнього природного середовища, екологічну безпеку, стале використання природних ресурсів, конфлікти природокористування.

“Цілі та заходи з охорони довкілля та сталого природокористування” містить інформацію щодо цілей охорони, відтворення та покращення стану довкілля і його компонентів, досягнення екологічної безпеки, забезпечення сталого використання та відтворення природних ресурсів, формування екомережі, а також відповідні таким цілям заходи, включаючи визначення територій для заповідання, заліснення, ренатуралізації та відновлення торфовищ, водно-болотних, лучних, степових та інших цінних природних екосистем, виконання затверджених Кабінетом Міністрів України планів управління річковими басейнами та розвитку систем моніторингу.

– [Перелік корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення](#) вказує, що діяльність із збору гірського кришталу та виготовлення сувенірів може мати місце у Карпатах.

– Державна стратегія регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки визначає Перелік та визначення типів українських територій, що будуть в фокусі державної регіональної політики на період до 2027 року, на макрорівні визначає гірські території Українських Карпат.

Гірські території Українських Карпат. Категорія «гори» визначена серед 9 типів європейських ландшафтів згідно з Керівними принципами СЕМАТ. Відповідно до Закону України «Про статус гірських населених пунктів в Україні» населеним пунктам з особливими умовами розвитку та функціонування, обумовленими рельєфом місцевості, надано особливий статус. Перелік населених пунктів, яким надається статус гірських, визначено постановою Кабінету Міністрів України від 11.08.1995 №647. Загалом до них належить 715 населених пунктів в чотирьох областях (Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська та Чернівецька) із загальною чисельністю населення понад 890 тис. осіб. До таких територій належать адміністративні райони, міста обласного значення та ОТГ, на території яких розташований хоча б один населений пункт, який належить до категорії гірських;

– гірські території Українських Карпат як територіальні громади, які розташовані у гірській місцевості і до складу яких входить щонайменше один населений пункт, якому надано статус гірського відповідно до Закону України "Про статус гірських населених пунктів в Україні".

Коди коефіцієнтів, які застосовується для населених пунктів, віднесених до курортних*

005

гірські та передгірні райони Закарпатської, Львівської, Івано-Франківської областей

Стратегія визначає завдання за напрямом "Створення умов для подальшого розвитку гірських територій українських Карпат".

1. Визначення пріоритетних напрямів розвитку гірських територій шляхом актуалізації Державної програми розвитку регіону українських Карпат, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2019 р. №880.

2. Створення необхідних організаційних, правових і фінансових умов для сталого розвитку гірських територій українських Карпат, у тому числі шляхом забезпечення виконання Державної програми розвитку регіону українських Карпат, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2019 р. №880, і вдосконалення механізмів її виконання.

3. Впровадження збалансованого природокористування, збереження та відновлення природних екосистем, управління екологічними ризиками, запобігання та подолання наслідків надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру.

4. Підвищення рівня доступності на території Українських Карпат шляхом розвитку транспортної, прикордонної та інформаційно-комунікаційної інфраструктури, підвищення рівня безпеки державного кордону.

5. Сприяння збереженню, відновленню і популяризації історико-культурної спадщини Українських Карпат, у тому числі нематеріальної.

6. Створення ефективної системи співпраці держав, регіонів і громад, що розташовані на території Карпатського макрорегіону, і проведення спільних дій у рамках міжрегіонального та транскордонного співробітництва.

7. Забезпечення активної участі та врахування інтересів України під час формування політик та інструментів ЄС у сфері розвитку Карпатського регіону, у тому числі у рамках підготовки та реалізації макрорегіональної Стратегії ЄС для Карпатського регіону.

Державна стратегія управління лісами України до 2035 року

Положення Карпатської конвенції інтегруються через розвиток транспортної мережі заготовленої деревини та забезпечення розвитку туристичного потенціалу в Карпатському регіоні шляхом:

використання лісових доріг і розвитку їх мереж надалі на більш віддалених лісистих територіях зі зменшенням обсягу щорічного вивезення деревини;

підвезення деревини до лісових доріг за допомогою застосування підвісних кабельних установок (насамперед мобільних) з одночасним застосуванням кінного, колісного транспортування, яке має мінімальне навантаження на одиницю площі ґрунту, а також застосування спеціального способу трелювання на схилах за допомогою дерев'яних жолобів (ризування); використання вузькоколійної залізниці з рекреаційною метою розвитку туристичного потенціалу Карпатського регіону.

Стратегія екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року

Питання управління лісами згадується щодо потреби суттєвого оновлення лісової бази. Збільшилася частка ослаблених і всихаючих лісів, зокрема похідних ялиників Карпат. Вимагають безвідкладного вирішення питання підвищення адаптаційної здатності лісових екосистем до зміни клімату та антропогенного впливу.

Тому ліси потребують посиленого догляду та здійснення заходів у них на засадах екологічно орієнтованого та наближеного до природи лісівництва.

Особливо вразливими є системи біорізноманіття Карпат. Туризм зазнає втрат через суворий клімат (спірне питання з огляду на те, що є більш високогірні курорти усвіті).

Передбачена заборона на зменшення суцільно лісосічних систем рубок у Карпатському регіоні.

Державна програма розвитку транскордонного співробітництва на 2021-2027 роки

Важливим напрямом транскордонного співробітництва є активізація участі України в реалізації Стратегії Європейського Союзу для Дунайського регіону та ініціативи створення нової макрорегіональної Стратегії Європейського Союзу для Карпатського регіону, програм підтримки, які діють та будуть діяти в їх рамках, забезпечення розвитку прикордонної інфраструктури гірських територій Карпат.

За напрямом розвитку гірських прикордонних територій Карпат Стратегією передбачено:

- забезпечення участі України у реалізації ініціативи щодо розроблення нової макрорегіональної Стратегії Європейського Союзу для Карпатського регіону;
- забезпечення розбудови дорожньої та прикордонної інфраструктури, будівництва під'їзних шляхів до пунктів пропуску через державний кордон, розташованих у межах гірських прикордонних територій Карпат;
- підвищення рівня інфраструктурної та інформаційної доступності гірських прикордонних територій Карпат;
- забезпечення безперешкодної мобільності населення, товарів і послуг у межах гірських прикордонних територій Карпат;
- підвищення якості надання митних послуг у пунктах пропуску через державний кордон, розташованих у межах гірських прикордонних територій Карпат;
- поглиблення співробітництва у сфері збереження пралісів і давніх лісів Карпатського регіону.

Завдання за напрямом розвитку гірських прикордонних територій Карпат:

- 1) забезпечення участі України в роботі Карпатської виконавчої ради та заходах, спрямованих на схвалення нової макрорегіональної Стратегії Європейського Союзу для Карпатського регіону;
- 2) забезпечення імплементації в Україні протоколів до Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат, участі України в робочих групах та у Конференціях Сторін зазначеної Конвенції;
- 3) забезпечення розбудови дорожньої та прикордонної інфраструктури, будівництва під'їзних шляхів до пунктів пропуску через державний кордон, розташованих у межах гірських прикордонних територій Карпат;
- 4) підвищення рівня інформаційної доступності гірських прикордонних територій Карпат;
- 5) посилення економічної співпраці в гірських регіонах шляхом розвитку макрорегіональних інноваційних екосистем;
- 6) забезпечення популяризації потенціалу Карпатського регіону;
- 7) забезпечення безперешкодної мобільності населення, товарів та послуг у межах гірських прикордонних територій Карпат;
- 8) підвищення якості надання митних послуг у пунктах пропуску через державний кордон, розташованих у межах гірських прикордонних територій Карпат;
- 9) створення умов для збалансованого використання природних лікувальних та рекреаційних ресурсів гірських прикордонних територій Карпат;
- 10) поглиблення співробітництва у сфері збереження пралісів і давніх лісів Карпатського регіону та боротьби з екологічними злочинами.

План заходів щодо підтримки сфери культури, охорони культурної спадщини, розвитку креативних індустрій та туризму

Розроблення та затвердження науково-проектної документації з визначення меж та режимів використання буферних зон таких об'єктів всесвітньої спадщини ЮНЕСКО: дерев'яні церкви карпатського регіону України та Польщі.

Перелік пріоритетних для держави інвестиційних проектів до 2023 року

Міжнародний науковий центр "Обсерваторія" на горі Піп Іван - платформа розвитку Карпатського регіону

кошти державного** та місцевого бюджетів/кошти міжнародної технічної допомоги

Програми розвитку гідроенергетики на період до 2026 року

конвенції. Значний невикористаний економічно ефективний гідроенергетичний потенціал р. Дністер розташований у Карпатському регіоні, який є енергодефіцитним.

У цьому регіоні найважливішими проблемами є прискорення соціально-економічного розвитку регіону, зокрема розвиток генерації з відновлюваних джерел, з іншого боку – захист від паводків, що завдають великої шкоди населенню, економіці та навколишньому природному середовищу.

ПРОГРАМА **головування України у Стратегії** **Європейського Союзу для Дунайського** **регіону у період з листопада 2021 року** **по листопад 2022 року**

У 2020 році Європейською комісією затверджено оновлений План дій з реалізації Стратегії Європейського Союзу для Дунайського регіону, яким передбачено більш ефективне використання фінансових інструментів для регіонального розвитку, досягнення ключових цілей європейської політики у таких сферах, як сталий регіональний розвиток, цифровий розвиток, міграція та демографічні зміни, а також цілей Європейського зеленого курсу та Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат.

дерев'яні церкви карпатського регіону України та Польщі.

ПЛАН

заходів щодо збереження української частини природного об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО “Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи” та сталого розвитку прилеглих до нього територій

Робить акцент на забезпечені розвитку транскордонного співробітництва в Карпатському регіоні шляхом: підготовки та подання проектних пропозицій щодо розвитку туризму, природоохоронної і рекреаційної інфраструктури у межах об'єкта всесвітньої спадщини та прилеглих до нього територій в рамках виконання спільних операційних програм прикордонного співробітництва “Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна”, “Румунія – Україна”, “Польща – Україна – Білорусь”, що фінансуються через Європейський інструмент сусідства ЄС на 2014 – 2020 роки, а також реалізації [Стратегії виконання Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат:](#)

продовження консультацій із Словацькою Стороною щодо можливості відкриття міжнародного пункту пропуску через державний кордон для автомобільного та пішохідного сполучення Забродь (Україна) – Уліч (Словацька Республіка);

проведення консультацій з Румунською Стороною щодо можливості будівництва (відновлення) мосту через р. Тиса та відкриття міжнародного пункту пропуску через державний кордон для автомобільного, залізничного та пішохідного сполучення Ділове (Україна) – Валя Вишеулуй (Румунія).

ДЕРЖАВНА ЦІЛЬОВА ЕКОНОМІЧНА ПРОГРАМА розвитку автомобільних доріг загального користування державного значення на 2018 – 2023 роки

Метою Програми є відновлення і розвиток автомобільних доріг загального користування державного значення для інтеграції їх до європейської транспортної системи та підвищення на них рівня безпеки руху, швидкості, комфортності та економічності перевезень і вона не деталізує виконання завдань у межах Карпатського регіону поза межами чинних автомобільних доріг.

ЄДИНІ ВИМОГИ

щодо проектування, нового будівництва, реконструкції та капітального ремонту автомобільних доріг загального користування
гадує лише про управління ризиками

Науковці на варті провадження положень Карпатської конвенції

Науковці Західного наукового центру НАН України та Міносвіти і науки України з 2005 року відповідають за раціональне використання та охорону природних ресурсів Карпат відповідно до Карпатської конвенції 2003 р.

Так є спеціалізовані:

Прикарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України;

Інститут сільського господарства Карпатського регіону [Національної академії аграрних наук України](#);

державне підприємство “Дослідне підприємство “Грусятичі” Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України”;

державне підприємство “Дослідне господарство “Оброшине” Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України”;

державне підприємство “Дослідне господарство “Миклашів” Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України”;

державне підприємство “Дослідне господарство “Радехівське” Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України”;

державне підприємство “Дослідне господарство “Чернівецьке” Буковинської державної сільськогосподарської дослідної станції Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України”;

Буковинська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України;

державне підприємство “Дослідне господарство “Центральне” Буковинської державної сільськогосподарської дослідної станції Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України.

Науковці напрацьовують багато матеріалів, які є дещо відірваними від потреб реальних, тому мало використовуються для покращення напрацювань управлінських. Наприклад, на виконання стратегії та програми виконання Рамкової конвенції науковці Інституту екології Карпат розробили [монографію](#) – Кияк В., Кобів Ю., Жиляєв Г., Білонога В., Дмитрах Р., Решетило О., Микітчак Т., Кобів В., Штупун В. Популяційні основи уникнення втрат біорізноманіття у високогір'ї Українських Карпат / За ред. В. Кияка, – Львів: Простір-М, 2022. – 166

[Збереження біорізноманіття і раритетних типів оселищ в умовах кліматичних змін](#). Наукові рекомендації / Ред. В. Кияк, І. Данилик, І. Шпаківська, О. Кагало, О. Лобачевська. – Львів: Простір-М, 2022. – 55 с.

Мінприроди розробило Стратегію виконання Рамкової конвенції (схвалено розпорядженням КМУ від 16 січня 2007 р.).

Карпатський регіон та повоєнне відновлення України

Відповідно до планів відновлення України передбачено розроблення Програм регіонального розвитку макрорегіону Українських Карпат.

Програма стосуватиметься впровадження комплексного підходу до розвитку гірських територій. Вона спрямована на підвищення конкурентоспроможності гірських територій шляхом започаткування нових виробництв, доступність гірських територій, розвиток туристичного потенціалу. Передбачено створення 30 туристично-інформаційних центрів та реалізацію 40 транскордонних проєктів.

Додатки

Додаток 1 «Проєкт оновленої стратегії виконання Карпатської конвенції з урахуванням напрацювань у рамках конвенції»

**Проєкт оновленої стратегії
КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від _____ січня 20__ р. № _____
Про оновлення Стратегії виконання
Рамкової конвенції про охорону
та сталий розвиток Карпат**

1. Схвалити оновлену Стратегію виконання Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат (998_164), що додається.
2. Міндовкілля за участю [Міндовкілля](#), [Мінекономіки](#), [Мінінфраструктури](#), [ДСНС](#), [МВС](#), [МЗС](#), [Держлісагентство](#), [Держводагентство](#), [МКІП](#), [ДАРТ](#), [Мінагрополітики](#), Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської та Чернівецької облдержадміністрацій у тримісячний строк розробити та затвердити в установленому порядку план заходів з реалізації Стратегії, схваленої цим розпорядженням.

Прем'єр-міністр України
Інд.

Д. ШМИГАЛЬ

СХВАЛЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від січня 20 р. №

СТРАТЕГІЯ виконання Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат (998_164)

Ця Стратегія визначає основні напрями і шляхи виконання Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат (998_164) (далі – Карпатська конвенція).

Мета та завдання Стратегії

Мета Стратегії полягає у створенні належних передумов для виконання протоколів Рамкової конвенції про охорону на сталий розвиток Карпат на національному, регіональному та локальному рівнях, на рівні управління та інституцій, за наявності ресурсів та фінансово забезпечення, а також відповідно до створеної правової практики та нормативного забезпечення.

Завданнями Стратегії є:

координація зусиль [Міндовкілля](#), [Мінекономіки](#), [Мінінфраструктури](#), [ДСНС](#), [МВС](#), [МЗС](#), [Держлісагентства](#), [Держводагентства](#), [МКІП](#), [ДАРТ](#), [Мінагрополітики](#) з метою [виконання Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат і протоколів шляхом створення координаційного штабу за головування МВС](#);

проведення науково-прикладних досліджень екосистем Карпат та підготовки просвітницьких навчально-освітніх заходів;

кожна громада Карпатського регіону має отримати пакет прикладних інструментів і пройти навчання щодо виконання Карпатської конвенції та протоколів до неї;

організація моніторингу та підготовки звіту про стан виконання Карпатської конвенції і протоколів до неї.

Забезпечення збереження, збалансованого використання і відтворення біо- та ландшафтного різноманіття в Карпатах, зокрема, передбачає:

1) розроблення заходів щодо біо- та екобезпеки Карпат;

2) розроблення і здійснення заходів щодо екологічно збалансованого ведення лісового та сільського господарства, зокрема розроблення планів інтегрованого управління земельними ресурсами з урахуванням потреб щодо охорони гірських екосистем і ландшафтів шляхом впровадження невиснажливих методів ведення сільського господарства;

3) розроблення планів щодо управління лісами у Карпатах, впровадження невиснажливих методів ведення лісового господарства та заборону рубок на екологічно вразливих територіях;

4) впровадження науково обґрунтованої системи екологічно безпечного ведення традиційних ремесл та сільського господарства;

5) надання підтримки впровадженню екологічно збалансованого ведення туризму, у тому числі створення правових та економічних умов для розвитку екологічного туризму;

6) покращення логістики, версифікація транспортного сполучення, заохочення розвитку громадського транспорту, системи канатних доріг тощо;

7) визначення критеріїв і напрацювання методик, що визначатимуть вплив на довкілля Карпатського регіону: організація та здійснення належного моніторингу довкілля;

відстежування динаміки змін стану довкілля в Карпатському регіону (визначення базового стану та фіксування відхилень від базового стану);

підготовки звітів про стан Карпатського регіону;

8) розроблення та втілення місцевих планів дій щодо екологічно збалансованого розвитку;

9) створення курсів для дорослих щодо карпатознавства та залучення дорослих до процесу виконання цієї стратегії і прийняття рішень щодо Карпатського регіону.

Напрями реалізації Стратегії

Реалізація Стратегії в рамках виконання Карпатської конвенції ([998 164](#)) передбачає у сфері:

1) нормативно-правового забезпечення:

удосконалення механізму контролю за дотриманням вимог природоохоронного законодавства (прийняття Закону України “Про екологічний контроль”);

удосконалення механізму використання природоохоронних заходів з метою заохочення невиснажливого використання природних ресурсів та підготовки локальних природоохоронних програм;

визначення нормативів збереження біо- та ландшафтного різноманіття під час провадження виробничої діяльності насамперед в аграрному, лісовому, транспортному, промисловому та енергетичному секторах економіки, інших видів діяльності, пов'язаних з природокористуванням;

складення порядку виявлення впливу на довкілля Карпатського регіону певних видів діяльності та механізмів попередження настання негативних змін;

удосконалення податкового законодавства щодо полегшення запровадження місцевих зборів а також плати за спеціальне використання природних ресурсів;

наділення [Міндовкілля](#), [Мінекономіки](#), [Мінінфраструктури](#), [ДСНС](#), [МВС](#), [МЗС](#), [Держлісагентство](#), [Держводагентство](#), [МКІП](#), [ДАРТ](#) повноваженнями щодо виконання Карпатської конвенції;

призначення відповідального державного службовця за взаємодію із секретаріатом Карпатської Конвенції;

розробити порядок виготовлення містобудівних документів що планують на гірських територіях Карпат відповідно до статті 12 Закону України “Про регіональне містобудування”;

2) організаційного забезпечення:

підготовки України до головування у Секретаріаті Конвенції у 2026 – 2029 роках;

закріплення за кожною робочою групою відповідального представника ЦОВВ, а також представника з наукового та громадського сектору;

навчання органів місцевого самоврядування і громадських організацій щодо порядку дотримання вимог Карпатської конвенції ([998 164](#));

розроблення та здійснення заходів щодо виконання Карпатської конвенції ([998 164](#)) на місцевому рівні:

проведення щоквартальних конференцій для органів державної влади, наукових і громадських організацій, суб'єктів підприємницької діяльності та місцевих територіальних громад;

3) фінансового забезпечення:

проведення уповноваженим з програми LIFE навчань з метою залучення проектів;

налагодження практики справляння платежів за спеціальне використання природних ресурсів;

передбачення коштів у природоохоронних фондах на фінансування природоохоронних заходів з метою збереження гірських екосистем та попередження зміни клімату;

4) науково-освітнього забезпечення:

запровадження щорічної науково-практичної конференції про Карпатську конвенцію та премію – за найкращий практичний приклад імплементації положень конвенції на локальному рівні;

підготовки методик для опису базового стану довкілля Карпат і ризиків щодо його зміну у сторону погіршення;

підготовки звіту про стан довкілля та заходи щодо попередження погіршення стану Карпат;

визначення меж української частини Карпат та її опис;

організація проведення екологічного аудиту в Карпатах;

проведення SEO та ОВД під час провадження інвестиційної, управлінської і господарської діяльності, що впливає на стан довкілля в Карпатах;

підвищення рівня екологічної освіти і виховання;

створення україномовної версії сторінки Карпатської конвенції та забезпечити переклад усіх документів що там розміщені;

створення кінофільмів, теле- і радіопередач, активізація роботи регіональних телевізійних каналів та радіопрограм про регіон Карпати;

створення методичних посібників, інструкцій, присвячених збереженню і невиснажливому використанню біо- та ландшафтного різноманіття Карпат;

створення Регіональної агенції Карпатського регіону зі штаб-квартирою у місті Рахові;

підтримання культурних, музичних і виставкових заходів (різноманітність культур, ВПО);

підтримка традиційних фольклорних і ремісничих фестивалів (фестиваль бриндзи, фестиваль ліжників, фестиваль сирних коників та вина, фестиваль буковинської вишивки, фестиваль гірського кришталю тощо);

5) міжнародного співробітництва:

зміцнення співробітництва у сфері збереження біо- та ландшафтного різноманіття з міжнародними організаціями, насамперед із Всесвітнім екологічним фондом, Програмою ООН з довкілля, Програмою розвитку ООН, Організацією ООН з питань харчування та сільського господарства, розроблення міжнародних проектів з охорони та екологічно збалансованого розвитку Карпат та участь у їх виконанні;

розширення співробітництва Сторін Карпатської конвенції [\(998 164\) шляхом укладення двосторонніх міжнародних договорів у рамках Конвенції \(998 164\)](#);

зміцнення регіонального і транскордонного співробітництва шляхом укладення відповідних міжнародних документів, планів дій та виконання спільних проектів і програм;

Очікувані результати

Реалізація Стратегії дасть змогу:

провести обстеження різних типів ґрунтів, лісів, водокористування, сільськогосподарських культур, рослин і тварин гірських екосистем Карпат та оновити інформацію про їхній стан;

створення та вдосконалення баз даних та інформаційних систем для сприяння комплексному раціональному використанню та екологічній оцінці гірничих екосистем з урахуванням діяльності відповідних областей;

вдосконалення та накопичення екологічних знань у галузі земельних та водних ресурсів щодо технології та методів ведення сільського господарства та природокористування в гірських районах за участю місцевих громад;

створення Регіональної агенції Карпатського регіону та зміцнення системи зв'язку та інформаційно-координаційних центрів для допомоги гірським громадам та НУО, що займаються проблемами гірських районів;

вдосконалення координації зусиль з охорони вразливих гірських екосистем за допомогою виявлення належних механізмів, включаючи правові та інші засоби;

накопичення інформації для створення бази даних та інформаційних систем з метою сприяння оцінці екологічних ризиків та небезпеки стихійних лих у гірських екосистемах.

розроблення до 2026 року належних систем планування та раціонального використання земельних ресурсів як для орних, так і неорних земель у гірських водозбірних районах для запобігання ерозії ґрунтів, збільшення виробництва біомаси та збереження екологічної рівноваги;

заохочення прибуткових видів діяльності, таких як стійка індустрія туризму, рибне господарство та екологічно безпечний видобуток корисних копалин, та вдосконалення інфраструктури та системи соціальних послуг, зокрема, для збереження джерел коштів для існування місцевих громад та корінних народів;

створення технічних та організаційних механізмів для відповідних країн з метою пом'якшення наслідків стихійних лих шляхом вжиття запобіжних заходів, визначення зональності ризику, створення систем раннього оповіщення, розроблення планів евакуації та створення запасів на випадок надзвичайних обставин.

Етапи реалізації Стратегії

На першому етапі реалізації Стратегії (2024-2026 роки):

• Питання управління.

уряд на належному рівні має:

зміцнювати існуючі установи або створювати нові на місцевому національному та регіональному рівнях для створення багатогалузевої екологічної бази даних про гірничі екосистеми щодо земельних/водних ресурсів;

заохочувати національну політику, яка б стимулювала місцеве населення до використання та передання екологічно безпечних технологій, а також методів ведення сільського господарства та природоохоронних методів;

розширювати базу даних і поінформованість шляхом створення механізмів співробітництва та обміну інформацією між національними та регіональними установами, що займаються питаннями вразливих екосистем;

заохочувати політику, що стимулює фермерів і місцеве населення до вжиття природоохоронних і відновлювальних заходів;

диверсифікувати економіку гірських районів, зокрема шляхом розвитку та/або розширення індустрії туризму відповідно до принципу комплексного освоєння гірських районів;

здійснювати комплексне управління діяльністю у плані лісових і пасовищних угідь, а також дикої природи таким чином, щоб сприяти збереженню специфічних гірських екосистем;

створювати належні природні заповідники в районах та на територіях, багатих на репрезентативні види.

• Дані та інформація.

Уряд на належному рівні має:

створювати та підтримувати аналітичний потенціал у галузі метеорологічного, гідрологічного та фізичного моніторингу з урахуванням кліматичного розмаїття, а також розподілу водних ресурсів у різних гірських районах;

скласти реєстр різних видів ґрунтів, лісових ресурсів і водокористування та генетичних ресурсів сільськогосподарських культур, рослин і тварин, приділяючи першочергову увагу тим із них, які перебувають під загрозою зникнення. Захист генетичних ресурсів повинен забезпечуватися на місцях за допомогою створення охоронних зон і вдосконалення традиційних землеробських та скотарських методів і створення програм з оцінки потенційної цінності ресурсів;

виявляти вразливі райони, найбільш нестійкі з погляду ерозії ґрунтів, паводків, зсувів, землетрусів, лавин та інших небезпечних природних явищ;

виявляти гірські райони, над якими нависла загроза забруднення повітряного середовища з боку розташованих поблизу промислових об'єктів і міських районів.

• Міжнародне та регіональне співробітництво.

Національним урядам та міжурядовим організаціям слід:

координувати регіональне та міжнародне співробітництво та сприяти обміну інформацією та досвідом між спеціалізованими установами, Світовим банком, МФСР та іншими міжнародними та регіональними організаціями, національними урядами, науково-дослідними інститутами та неурядовими організаціями, що займаються проблемами розвитку гірських районів;

заохочувати регіональну, національну та міжнародну координацію громадських ініціатив та діяльність міжнародних, регіональних та місцевих неурядових організацій, що займаються проблемами розвитку гірських районів, таких як Університет Організації Об'єднаних Націй (УООН), Інститут гірських лісів (ІГЛ), Міжнародний центр з комплексного освоєння гірських районів (МЦКОГ), Міжнародне гірниче товариство (МГО), Африканська гірська асоціація та Андська гірська асоціація, а також надавати підтримку цим організаціям у справі обміну інформацією та досвідом;

охорона вразливих гірських екосистем за допомогою виявлення належних механізмів, включаючи регіональні правові та інші засоби.

• Засоби здійснення.

• Фінансування та оцінка витрат.

Заплановані кошти на здійснення заходів у рамках цієї програми становитимуть близько 50 млн дол. США.

Науково-технічні засоби

Уряду на належному рівні за підтримки відповідних міжнародних і регіональних установ слід зміцнювати програми наукових досліджень та технічних розроблень, включно з їх поширенням через посередництво національних та регіональних установ, особливо в галузі метеорології, гідрології, лісового господарства, ґрунтознавства та ботаніки.

• Розвиток людських ресурсів.

Уряду на належному рівні за підтримки відповідних міжнародних і регіональних організацій варто:

організувати проведення навчально-пропагандистських програм у галузі екологічно безпечних технологій та методів, що відповідають інтересам збереження гірничих екосистем;

підтримувати систему вищої освіти шляхом виділення стипендій та дотацій на проведення наукових екологічних досліджень у гірських та горбистих районах, зокрема для представників корінного населення гірських районів.

організувати навчання фермерів, зокрема жінок, питанням охорони навколишнього середовища, щоб дати можливість сільському населенню краще розібратися в екологічних питаннях, пов'язаних зі стійким розвитком гірських екосистем.

• Створення потенціалу.

Урядам на належному рівні за підтримки відповідних міжнародних і регіональних організацій слід зміцнювати національну та регіональну організаційну основу, на базі якої можна було б проводити наукові дослідження, здійснювати підготовку кадрів і забезпечувати поширення інформації про сталий розвиток економіки вразливих екосистем.

На другому етапі (2026 – 2029 роки)

• Питання управління.

Уряд на належному рівні за підтримки відповідних міжнародних і регіональних організацій має:

вживати заходів щодо запобігання ерозії ґрунтів і сприяти проведенню протиерозійних заходів у всіх секторах;

створювати цільові групи або комітети розвитку водозбірних районів на додаток до вже існуючих установ для координації комплексної мережі послуг із підтримки місцевих ініціатив у галузі скотарства, лісового господарства, садівництва та розвитку сільських районів на всіх адміністративних рівнях;

заохочувати участь громадськості у сфері управління місцевими ресурсами шляхом розроблення відповідних законодавств;

сприяти неурядовим організаціям та іншим приватним групам, які надають допомогу місцевим організаціям та громадам у підготовленні проектів, які б сприяли розширенню участі місцевого населення в процесі розвитку;

забезпечувати механізми для збереження районів, що перебувають під загрозою, які могли б сприяти охороні живої природи, збереженню біологічної різноманітності або виконувати функції національних парків;

розвивати національну політику, яка б спонукала фермерів і місцеве населення вживати заходів щодо раціонального природокористування та застосовувати екологічно безпечні види технологій;

стимулювати розвиток видів діяльності, що приносять дохід, у рамках надомного виробництва та агропереробних галузей, наприклад, за допомогою вирощування та перероблення лікарських або ароматичних рослин;

здійснювати вищезазначені заходи з урахуванням необхідності забезпечення всебічної участі жінок, включаючи корінні народи та місцеві громади, у процесі розвитку.

• Дані та інформація.

Уряд на належному рівні за підтримки відповідних міжнародних і регіональних організацій має:

створювати та підтримувати потенціал у сфері систематичного спостереження та оцінки на рівні країни, штату чи провінції для накопичення інформації щодо поточної діяльності та оцінки екологічних і соціально-економічних наслідків реалізації проектів;

накопичувати дані про альтернативні джерела засобів для існування та системи диверсифікації виробництва на рівні сільських поселень щодо однорічних і плодових культур, скотарства, птахівництва, бджільництва, рибальства, сільської промисловості, ринків, транспорту та можливостей отримання доходів, повною мірою враховуючи роль жінок і залучаючи їх до процесу планування та здійснення діяльності.

• Міжнародне та регіональне співробітництво.

Уряд на належному рівні за підтримки міжнародних установ і регіональних організацій має:

зміцнювати роль відповідних міжнародних науково-дослідних і навчальних інститутів, представлених у Консультативній групі з міжнародних досліджень у галузі сільського господарства (КДМІСГ) та у Міжнародній раді з вивчення та раціонального використання ґрунтів (МСІП), а також регіональних дослідницьких центрів, таких як Інститут гірських лісів та Міжнародний центр з комплексного освоєння гірських районів у проведенні прикладних досліджень, пов'язаних з освоєнням водозбірних районів;

розвивати регіональну співпрацю та обмін даними та інформацією між країнами, розташованими в одних і тих же гірських районах або басейнах річок, особливо серед тих, що страждають від стихійних лих і гірських паводків;

встановлювати та підтримувати партнерські відносини з неурядовими організаціями та іншими приватними групами, які займаються проблемами освоєння водозбірних районів.

• Засоби здійснення.

Фінансування та оцінка витрат на здійснення заходів у рамках цієї програми становитиме близько 13 млрд дол. США, у тому числі близько 1,9 млрд дол. США, що надаються міжнародною спільнотою у вигляді субсидій чи на пільгових умовах. Цей кошторис витрат носить лише орієнтовний і наближений характер. Фактичні витрати та умови фінансування, у тому числі будь-які непільгові умови, залежатимуть, крім іншого, від конкретних стратегій та програм, рішення про здійснення яких буде ухвалено урядом.

Фінансування з метою розвитку альтернативних засобів до існування в гірських екосистемах слід розглядати як складову частину національних програм боротьби з бідністю або пошуку альтернативних засобів до існування.

• Науково-технічні засоби.

Уряд на належному рівні за повинен:

розглянути питання щодо здійснення експериментальних проектів, що поєднують функції охорони навколишнього середовища та розвитку з особливим упором на деякі традиційні види діяльності/системи раціонального використання навколишнього середовища, які мають сприятливий вплив на навколишнє середовище;

створювати технології для конкретних водозбірних і сільських умов через залучення місцевого населення, вчених і пропагандистів, які проводитимуть експериментальне вивчення умов ведення сільського господарства;

розвивати технології збереження рослинного покриву з метою запобігання ерозії ґрунтів, регулювання вологості на місцях, покращення технології вирощування сільськогосподарських культур, кормовиробництва та агролісомеліорації, які були б недорогими та простими для застосування місцевим населенням.

• Розвиток людських ресурсів.

Уряду на належному рівні за підтримки відповідних міжнародних і регіональних організацій слід:

розвивати багатодисциплінарний та міжсекторальний підходи у галузі підготовки кадрів і поширення знань у середовищі місцевого населення з широкого кола питань, таких як системи надомного виробництва, збереження та використання орних і неорних земель, дренажні системи та підживлення підземних вод, раціоналізація скотарства, рибальство, агролісомеліорація та садівництво;

розвивати людські ресурси шляхом забезпечення доступу до освіти, охорони здоров'я, енергетики та інфраструктури;

стимулювати обізнаність і готовність місцевого населення до запобігання та пом'якшення наслідків стихійних лих у поєднанні з використанням найсучаснішої технології з раннього сповіщення та прогнозування.

• Створення потенціалу.

Уряду на належному рівні за підтримки відповідних міжнародних і регіональних організацій слід розвивати та зміцнювати національні центри раціонального використання водозборів з метою заохочення комплексного підходу до розгляду екологічних, соціально-економічних, технологічних, законодавчих, фінансових та адміністративних аспектів і забезпечення підтримки директивним та адміністративним органам на місцях і фермерам у справі освоєння водозбірних районів.

Приватному сектору та місцевим громадам у співпраці з національними урядами варто стимулювати розвиток місцевої інфраструктури, включаючи організацію мереж зв'язку, створення міні- або мікрогідроенергетичних систем для забезпечення надомного виробництва та розширювати доступ до ринків.

Додаток 2 «Концепція продовження Державної програми розвитку регіону Українських Карпат пропозиції (заходів) на виконання Державної програми розвитку регіону Українських Карпат до 2029» (діяльність 3–4 договорів)

Необхідність прийняття концепції продовження Державної програми розвитку регіону Українських Карпат та пропозицій (заходів) на виконання Державної програми розвитку регіону Українських Карпат зумовлено також тим, що упродовж 2026 – 2029 років Україна головуватиме на всіх офіційних та експертних зустрічах Конвенції, а отже, візьме першість в ініціативах щодо реалізації положень Конвенції. Таке рішення було прийнято у рамках сьомого засідання Конференції Сторін Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат (COP7), що відбулося у м. Белград, Республіка Сербія.

Проект
КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА
від жовтня р. №
м. Київ

Про затвердження Державної програми розвитку регіону українських Карпат на 2024 – 2029 роки

Кабінет Міністрів України постановляє:

1. Затвердити Державну програму розвитку регіону українських Карпат на 2024 – 2029 роки, що додається.

2. Міністерствам, іншим центральним та місцевим органам виконавчої влади:

забезпечити виконання Програми, затвердженої цією постановою, у межах коштів, передбачених у державному та місцевих бюджетах на відповідний бюджетний період, а також за рахунок коштів інших джерел;

подавати щороку до 1 лютого Міністерству розвитку громад та територій інформацію про стан виконання Програми, затвердженої цією постановою, для її узагальнення та подання до 1 березня Кабінетові Міністрів України та Міністерству розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства.

3. Внести до розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 квітня 2019 р. №232

"Про схвалення Концепції розвитку гірських територій українських Карпат»

(Офіційний вісник України, 2019 р., №32, ст. 1165) зміни, що додаються.

Інд.

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 20 жовтня 2019 р. №880
ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА

розвитку регіону українських Карпат на 2024 – 2029 роки

Загальна частина

Важливість розвитку регіону Українських Карпат розглядається з урахуванням, що Порядок денний на XXI століття, прийнятий Конференцією ООН з навколишнього середовища та розвитку, Ріо-де-Жанейро, 3 – 14 червня 1992 року, наголосив, що гори є важливим джерелом водної, енергетичної та біологічної різноманітності. Крім того, вони є джерелом таких цінних ресурсів, як корисні копалини, лісові та сільськогосподарські продукти, і відкривають широкі можливості в плані відпочинку. Будучи однією з найбільших екосистем, що становлять складну та взаємозалежну екологію нашої планети, гори мають велике значення для виживання глобальної екосистеми. Водночас гірські екосистеми швидко змінюються. Вони сприйнятливі до прискорення ерозії ґрунтів, зсувів, швидкого звуження доквілля і зменшення генетичного розмаїття. У соціальному плані для населення у гірських районах населення характерна повсюдна бідність і втрата традиційних навичок. У результаті більшості гірських районів світу відбувається деградація доквілля. Тому інтереси належного управління гірничими ресурсами та соціально-економічного розвитку населення вимагають вживання негайних заходів.

Завдання Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки за напрямом "Створення умов для подальшого розвитку гірських територій українських Карпат":

визначення пріоритетних напрямів розвитку гірських територій шляхом актуалізації Державної програми розвитку регіону українських Карпат, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2019 р. №880;

створення необхідних організаційних, правових та фінансових умов для сталого розвитку гірських територій українських Карпат, у тому числі шляхом забезпечення виконання Державної програми розвитку регіону українських Карпат, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2019 р. №880, і вдосконалення механізмів її виконання;

упровадження збалансованого природокористування, збереження та відновлення природних екосистем, управління екологічними ризиками, запобігання та подолання наслідків надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру;

підвищення рівня доступності на території Українських Карпат шляхом розвитку транспортної, прикордонної та інформаційно-комунікаційної інфраструктури, підвищення рівня безпеки державного кордону;

сприяння збереженню, відновленню і популяризації історико-культурної спадщини Українських Карпат, у тому числі нематеріальної;

створення ефективної системи співпраці держав, регіонів і громад, що розташовані на території Карпатського макрорегіону, та проведення спільних дій у рамках міжрегіонального та транскордонного співробітництва;

забезпечення активної участі та врахування інтересів України під час формування політик та інструментів ЄС у сфері розвитку Карпатського регіону, у тому числі у рамках підготовки та реалізації макрорегіональної Стратегії ЄС для Карпатського регіону.

Регіон Українських Карпат займає територію площею 56,6 тис. кв. км у межах чотирьох адміністративних областей – Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської та Чернівецької.

На території регіону Українських Карпат статус гірських мають 715 населених пунктів, з них майже 40 відсотків (279 населених пунктів) є важкодоступними, оскільки розташовані на висоті понад 600 метрів над рівнем моря.

У Карпатському регіоні України є 85 територіальних громад, що включали населені пункти, яким надано статус гірських (далі – гірські територіальні громади). У Закарпатській області було 36 таких громад, в Івано-Франківській – 29, у Львівській – 12, у Чернівецькій – вісім.

Українські Карпати є передусім зоною паводкового ризику. Внаслідок стихійних лих 2008 – 2018 років було зруйновано більше 1500 об'єктів інфраструктури (мости, штучні споруди), декілька тисяч приватних садиб, знищено електромережі та сільськогосподарські угіддя.

Складність природних умов, низький рівень транспортної доступності, недиверсифіковане виробництво, низький рівень підприємницької ініціативи та поширення практики реєстрації суб'єктів господарювання не за місцем провадження господарської діяльності негативно впливають на зайнятість населення гірських населених пунктів.

Ця Програма розроблена для комплексного розв'язання першочергових наявних проблем в економічній сфері за умови збалансованості інтересів зростання якості життя населення гірських територій та збереження їх екосистем.

Програма визначає основні напрями стимулювання економічної активності, зокрема шляхом розвитку інфраструктури та наближення рівня надання публічних послуг до європейських стандартів, підвищення рівня безпеки та зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище.

Під час розроблення Програми використано збалансований підхід, який передбачає поєднання інтересів економічного зростання зі збереженням унікальності ландшафтного і біологічного різноманіття, а також самобутньої культури і традицій місцевого населення.

Програма є ключовим програмним документом розвитку в середньостроковій перспективі регіону Українських Карпат. Пріоритети розвитку гірських територій у довгостроковій перспективі повинні бути визначені в регіональних стратегіях розвитку на 2021 – 2027 роки, Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2027 року та планах заходів з їх реалізації, а також у рамках окремих програм регіонального розвитку.

Мета Програми

Метою Програми є визнання вразливості гірських екосистем і вимог сталого розвитку гірських районів через створення необхідних організаційних, правових і фінансових передумов для сталого розвитку гірських територій українських Карпат, підвищення їх конкурентоспроможності, поліпшення якості життя та економічного благополуччя населення, що на них проживає.

Шляхи і способи розв'язання проблеми

У 2003 році Україна приєдналася до Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат, учасниками якої є також країни Центральної та Східної Європи (Чехія, Угорщина, Польща, Румунія, Сербія, Словаччина). Метою зазначеної Конвенції є забезпечення збалансованої політики сторін і сприяння співробітництву щодо охорони та сталого розвитку Карпат шляхом виконання таких завдань:

застосування інтегрованого підходу до управління земельними ресурсами;
збереження та стале використання біологічного та ландшафтного різноманіття;
просторове планування;

забезпечення сталого та інтегрованого управління водними ресурсами та річковими басейнами;

забезпечення сталого розвитку:

- сільського та лісового господарства;
- транспорту та інфраструктури;
- промисловості;

У 2018 році у рамках реалізації Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат Україна підписала з урядами Польщі, Угорщини та Словаччини спільну декларацію про наміри щодо створення нової макрорегіональної стратегії Європейського Союзу для Карпатського регіону для посилення транскордонної співпраці в реалізації спільних ініціатив з підвищення якості довкілля, рівня функціональної доступності в межах території Українських Карпат, інституційної співпраці.

[Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2018 р. №892](#) затверджено План заходів щодо збереження української частини природного об'єкта всесвітньої спадщини ЮНЕСКО "Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи" та сталого розвитку прилеглих до нього територій, яким передбачено організаційні заходи, спрямовані на створення умов для розвитку Карпатського біосферного заповідника, Ужанського національного природного парку, національних природних парків "Зачарований край", "Синевир" і "Подільські Товтри", природних заповідників "Горгани" і "Розточчя".

З огляду на зазначене досягнення мети Програми може бути забезпечено за допомогою двох варіантів, що передбачають шляхи та способи розв'язання проблеми.

З огляду на зазначене досягнення мети Програми може бути забезпечено за допомогою двох варіантів, що передбачають шляхи та способи розв'язання проблеми.

Перший варіант обумовлює продовження реалізації політики субсидювання, а також додаткове закріплення на законодавчому рівні підвищених коефіцієнтів для розрахунку розміру медичної та освітньої субвенцій, продовження практики декларування, зокрема в рамках зазначеного плану заходів, окремих соціально-економічних і екологічних заходів за відсутності цільового механізму і реальних фінансових ресурсів здійснення заходів стимулювання розвитку таких територій.

Закон України ["Про державний бюджет України 2024"](#) заклав кошти лише на ліквідацію та екологічну реабілітацію території впливу гірничих робіт державного підприємства "Солотвинський солерудник" Тячівського району, а також субсидювання освітніх та інших потреб громад.

Перший варіант обумовлює продовження реалізації політики субсидювання, а також додаткове закріплення на законодавчому рівні підвищених коефіцієнтів для розрахунку розміру медичної та освітньої субвенцій, продовження практики декларування, зокрема в рамках зазначеного плану заходів, окремих соціально-економічних і екологічних заходів за відсутності цільового механізму і реальних фінансових ресурсів здійснення заходів стимулювання розвитку таких територій.

Закон України [“Про державний бюджет України 2024”](#) заклав кошти лише на ліквідацію та екологічну реабілітацію території впливу гірничих робіт державного підприємства “Солотвинський солерудник” Тячівського району, а також субсидювання освітніх та інших потреб громад.

Недоліками зазначеного варіанта є те, що:

політика соціального стимулювання жителів гірських населених пунктів породжує низку зловживань, пов'язаних з отриманням соціальних виплат, і тінізацію підприємницької діяльності;

не забезпечується комплексне розв'язання системних проблем, пов'язаних з певними інфраструктурними та екологічними обмеженнями, обумовленими природною специфікою гірських територій.

Другий варіант полягає у розв'язанні проблеми програмно-цільовим методом, тобто шляхом виконання цієї Програми, що передбачає здійснення комплексних заходів, спрямованих на стимулювання соціально-економічного розвитку регіону Українських Карпат, створення системи інтегрованого управління програмними заходами та моніторингу їх виконання, запровадження державного регулювання планування гірських територій шляхом розроблення та впровадження в управлінську діяльність містобудівної документації державного та регіонального рівня, вироблення механізму консолідації зусиль центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, громадських об'єднань та міжнародних організацій, що надають міжнародну технічну допомогу для розвитку Карпатського регіону.

Перевагами такого варіанта є:

забезпечення комплексного підходу до вирішення проблемних питань розвитку регіону Українських Карпат;

дотримання під час планування всіма заінтересованими сторонами (державними органами, органами місцевого самоврядування, приватним сектором та громадянським суспільством) визначених Програмою пріоритетів;

створення умов для соціально-економічного розвитку територіальних громад Карпатського регіону Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської та Чернівецької областей.

Другий варіант, що є оптимальним, передбачає формування конкурентоспроможної багатогалузевої економіки регіону Українських Карпат на основі раціонального і невиснажливого природокористування, нарощення людського і соціального капіталу, розвитку партнерства держави і бізнесу, ефективного використання існуючих та запровадження нових фінансових інструментів регіонального розвитку.

Досягнення мети Програми забезпечуватиметься шляхом виконання програмних заходів за пріоритетами:

- розроблення схеми планування гірських територій Українських Карпат на виконання статті 12 Закону України “Про регулювання містобудівної діяльності”, що забезпечить розбудову, розвиток збалансованої дорожньої, виробничої та соціальної інфраструктури, систем зв'язку і телекомунікацій та мереж електропостачання, будівництва доріг, мостів і штучних споруд, які сполучають гірські населені пункти та адміністративні центри; відновлення та розвиток об'єктів соціальної інфраструктури;
- збалансоване використання природних лікувальних і рекреаційних ресурсів, збереження здатності природних комплексів до самовідтворення шляхом налагодження чіткої системи загального та спеціального користування природними ресурсами; чітке дотримання порядку встановлення лімітів та сплати зборів;
- формування конкурентної економіки гірських територій шляхом розвитку традиційних і найбільш перспективних для регіону видів господарської діяльності, впровадження природозберігаючих інноваційних технологій у виробництво сільськогосподарської продукції; розроблення та забезпечення реалізації економічних проектів із пріоритетних для гірських територій напрямів соціально-економічного розвитку;
- розвиток наукового потенціалу з вивчення, моніторингу вразливих гірських екосистем, постійний збір даних, аналіз, надання пропозицій, які б могли гарантувати збалансований розвиток громад, заохочувати молодь жити та розвивати регіон Карпат;
- освіта та просвіта щодо цінності Карпат – цілеспрямована програма для надання розумних альтернатив, що б зацікавило місцеве населення щодо заміни джипінгу на альтернативні способи надання послуг, та іншої вже звичної, проте шкідливої практики тощо.

Завдання і заходи

Завдання і заходи з виконання Програми наведено у додатку 1

Розроблення схеми планування гірських територій українських Карпат (розбудова просторово збалансованої дорожньої, виробничої і соціальної інфраструктури):

розроблення документації з просторового планування гірських громад та регіону загалом;

будівництво та реконструкція автомобільних доріг загального користування державного та місцевого значення, які сприятимуть доступності до центрів економічного зростання (сталих туристичних центрів, еколого-освітніх візит-центрів (Карпатського біосферного заповідника, Музею Бринзи, Музею дерев'яних виробів, Музею кераміки, Музею ліжників та інше), об'єктів історико-культурної та природної спадщини, всесвітнього, національного та місцевого значення, виробничих об'єктів бюджетоутворювальних підприємств);

відновлення внутрішньо регіонального та міжрегіонального транспортного сполучення;

розбудова та облаштування вздовж автомобільних доріг велосипедних доріжок та об'єктів дорожнього сервісу;

проведення робіт з реконструкції міжнародного аеропорту "Ужгород" як альтернатива на час війни домовленості про використання альтернативних аеропортів країн Карпатського регіону;

проведення робіт з проектування та будівництва аеродромного комплексу аеропорту "Мукачеве" (будівництво аеродромного комплексу з усією необхідною інфраструктурою, будівництво термінальної інфраструктури та інших об'єктів інфраструктури, які забезпечують неавіаційну діяльність);

будівництво дороги до пункту пропуску на україно-румунському кордоні Шебене Верховинського району;

облаштування інфраструктури та сервісних зон на прилеглий до пунктів пропуску територій українсько-польського, українсько-румунського, україно-словацького та україно-угорського кордонів;

розроблення інтегрованої стратегії просторового розвитку територій уздовж державного кордону України та Румунії.

Здатність природних комплексів до самовідтворення (екологічна безпека та природоохоронні заходи):

запровадження лімітів щодо всіх природних ресурсів, що використовуються, та організація дозвільної процедури, контролю і збору платежів;

організація моніторингу за станом довкілля та визначення базового стану і його змін;

відтворення лісів на площах суцільних зрубів попереднього року;

зменшення кількості суцільних рубок головного користування шляхом проведення вибіркового, поступових, комбінованих рубок головного користування;

будівництво в Карпатському біосферному заповіднику міжнародного навчально-дослідного центру збереження Букових пралісів, еколого-освітньої роботи та сталого розвитку;

будівництво та модернізація берегоукріплювальних протиерозійних, гідротехнічних, протикарстових, протилавінних споруд;

будівництво та рекультивація полігонів і сміттєзвалищ;

облаштування систем водозабезпечення та каналізування гірських населених пунктів;

упровадження систем роздільного збирання, сортування та перероблення побутових відходів.

створення та матеріально-технічне забезпечення центрів безпеки необхідним майном, технічними засобами і спорядженням для ефективного проведення пошуково-рятувальних робіт та надання екстреної медичної допомоги спеціалізованими аварійно-рятувальними службами.

За напрямом – формування конкурентної економіки гірських територій:

створення Карпатського центру відродження вівчарства;

створення високотехнологічних підприємств із первинного та глибинного перероблення сировини (плодів, ягід, трав, кори, листя, живиці тощо);

створення підприємств з енергетичного перероблення відходів лісового та сільського господарства;

упровадження програм навчання молоді з розвитку ініціатив у ринковій економіці та формування підприємницької компетентності у традиційних для гірських територій секторах: сільське, лісове господарство, народні промисли з використанням нових технологій, що не шкодять навколишньому природному середовищу та покращують умови праці; заборона реалізації товарів не місцевого походження в об'ємах більше ніж 15% у сувенірних крамницях;

створення сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів і сільськогосподарських виробничих кооперативів у гірських населених пунктах;

надання фінансової та інституційної підтримки суб'єктам малого і середнього підприємництва, які провадять діяльність на території гірських населених пунктів, на розвиток традиційних і найбільш перспективних для регіону видів господарської діяльності, у тому числі органічного виробництва, впровадження "зелених технологій";

сприяння запровадженню фінансових стимулів для екологізації малого і середнього підприємництва для суб'єктів, які провадять діяльність на території гірських населених пунктів;

створення кластерів та індустріальних парків з орієнтацією на виробництво продукції з місцевих сировинних ресурсів;

реалізація комплексних проектів зі створення нових об'єктів туристичної та рекреаційної інфраструктури на території гірських населених пунктів (облаштування локацій з унікальними оздоровчими та природно-ландшафтними умовами, привабливими самотніми етнічними культурою і традиціями);

відновлення вузькоколійної залізниці (від с-ща Брошнів-Осада до с. Осмолода Рожнятівського району);

створення бренду Українських Карпат (виготовлення інформаційної та презентаційної продукції, організація та проведення промоційних турів для представників засобів масової інформації, громадськості та туристичних компаній).

Розвиток наукового потенціалу з вивчення, моніторингу вразливих гірських екосистем:

- підтримка наукових державних програм із вивчення Карпат. Наукові напрацювання повинні лягати в основу освітніх і просвітних програм;
- постійний збір даних, аналіз стану Карпат, виявлення ризиків, нанесення цієї інформації на Національну систему геопросторових даних;
- надання пропозицій які б могли гарантувати збалансований розвиток громад, заохочувати молодь жити та розвивати регіон Карпати.

Освіта і просвіта щодо цінності Карпат:

- створення мережі освітньо-інформаційних центрів;
- проведення інформаційно-методологічної роботи для власників садиб із розвитку сільського туризму;
- проведення тематичних фестивалів, організація виставок майстрів народних ремесл тощо для популяризації туристичних локацій найвіддаленіших гірських населених пунктів;
- проведення робіт зі збереження в регіонах самотньої народної культури, звичаїв, традицій, обрядів (створення автентико-просвітницьких центрів, культурно-мистецьких комплексів тощо);
- проведення робіт із реставрації пам'яток культурної спадщини державного та місцевого значення, розташованих на території гірських населених пунктів;
- розроблення освітніх програм із фокусом на цінність екосистем, інтегрованості процесів, роль Карпат для всього регіону Карпат.

Очікуваними результатами виконання Програми є:

- створення нових робочих місць у традиційних і найбільш перспективних для регіону Українських Карпат видах господарської діяльності – не менше 1500 нових робочих місць;
- кількість запроваджених програм навчання молоді з питань розвитку ініціатив у ринковій економіці та формування підприємницького середовища – чотири одиниці;
- кількість суб'єктів малого і середнього підприємництва, які отримали підтримку на розвиток традиційних і найбільш перспективних для регіону видів господарської діяльності, – не менше 600 осіб;

покриття швидкісним інтернет-зв'язком території гірських населених пунктів – 100 відсотків;

частка гірських населених пунктів, що мають документи просторового планування (генеральні схеми), – 70 відсотків;

загальна протяжність побудованих доріг загального користування місцевого значення – 765 кілометрів;

кількість відновлених мостів і штучних споруд, які постраждали внаслідок стихійних лих у 2008 – 2018 роках, – не менше 57 одиниць;

кількість створених нових об'єктів із популяризації туристично-рекреаційного потенціалу Українських Карпат – не менше чотирьох одиниць;

кількість елементів нематеріальної культурної спадщини, внесених до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини України, – 10 одиниць;

кількість відреставрованих об'єктів пам'яток культурної спадщини державного та місцевого значення, розташованих на території гірських населених пунктів, – 35 одиниць;

збільшення чисельності туристів/зростання туристичних потоків на 6 відсотків;

зростання надходжень до місцевих бюджетів, зокрема за рахунок надходжень від сплати туристичного збору, – 10 відсотків;

кількість спеціалізованих аварійно-рятувальних служб, які забезпечені технічними засобами та спорядженням для ефективного проведення пошуково-рятувальних робіт, – 34 одиниці;

рівень облаштування популярних туристичних маршрутів інформаційними засобами з безпекових питань – 100 відсотків;

відтворення лісових ділянок на площах суцільних зрубів попереднього року – 100 відсотків;

реалізація комплексних проектів впровадження систем роздільного збирання, сортування та рекультивациі полігонів і сміттєзвалищ – не менше п'яти проектів.

Очікувані результати виконання Програми наведено у додатку 2.

Оцінка ефективності Програми проводиться з використанням інформаційної системи моніторингу соціально-економічного розвитку гірських населених пунктів на підставі результатів проведеного аналізу стану досягнення очікуваних результатів і виконання заходів Програми відповідно до методики оцінки ефективності її виконання, яка затверджується Мінрегіоном.

Обсяг фінансових, матеріально-технічних і трудових ресурсів, необхідних для виконання Програми

Фінансове забезпечення Програми здійснюється за рахунок коштів, що передбачаються у державному бюджеті на відповідний рік, коштів місцевих бюджетів, а також за рахунок міжнародної фінансової і технічної допомоги та інших джерел, не заборонених законодавством.

Реалізація заходів Програми за рахунок коштів державного бюджету здійснюється за принципом відкритої конкуренції за державні фінансові ресурси на конкурсних засадах з урахуванням економічної та соціальної доцільності фінансування.

Обсяг видатків на виконання Програми визначається щороку під час складання проектів державного та місцевих бюджетів на відповідний рік з урахуванням їх реальних можливостей.

**Додаток
до Програми
ЗАВДАННЯ І ЗАХОДИ**

з виконання Державної програми розвитку регіону українських Карпат на 2020 – 2022 роки

У [класифікаторі](#) земельних територій визначити статус Гірських територій Карпат, що це [обмеження, обтяження, природоохоронна територія, лінії певного кольору](#) тощо.

З відкриттям представництва [ЮНЕСКО](#) в Україні активізувати співпрацю з просування важливості збереження цінних територій Карпат.

Розробляти соціо-економічні та культурні програми для регіону Карпати, а не лише для областей і громад.

Участь всіх ПЗФ Карпатського регіону в діяльності Карпатської мережі заповідних територій і спільно з науковими закладами участь у діяльності робочої групи з біорізноманіття; залученість до робочої групи зі сталого туризму та сприяння наданню чинності протоколу про сталий туризм для України.

Співпраця з Конвенцією із захисту р. Дунай та Міжнародною комісією із захисту р. Дунай (<https://www.icpdr.org/>) у [впровадженні проекту з оцінки ситуації в басейні р. Тиса. Екологічний огляд для Карпат.](#)

Співпраця з Організацією з продовольства та сільського господарства щодо імплементації проектів у сфері сталого сільського господарства в гірських регіонах; просування перших географічних назв – карпатська бриндза.

Участь у Міжнародному партнерстві із захисту гір.

Співпраця з ініціативою щодо Карпатських водно-болотних угідь ([CWI](#)).

Розвивати Карпати [в умовах децентралізації](#).

Додаток 3

**«Проект Складу Координаційної ради на виконання Карпатської конвенції
та Положення про цю раду, яке включатиме механізм відповідальності
та взаємодії окремих міністерств/державних агентств/облдержадміністрацій/інших»
(діяльність 5)**

Додаток 3

[ДАРТ](#)

Проект Положення про Координаційну раду на виконання Карпатської Конвенції та затвердження складу ради

Рекомендації до оновленого СКЛАДУ Координаційної ради з виконання положень [Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат](#).

Повинен формуватися за прикладом посадових осіб та органів влади, а не персоналій.

Враховувати питання, які слід вирішувати: збереження довкілля під час залучення інвестицій у розвиток цих громад, розгляд можливості повного державного утримання певних територій та обмеження приватних інвестицій, сприяння взаємодії між громадами та включення їх у процес саморозвитку.

Обов'язкове включення територіальних громад до роботи Агенції регіонального розвитку Карпат, створення місцевих агенцій, молодіжних ГО, асоціацій тощо.

Розвивати можливість запрошувати донорів, представників іноземних країн, якщо питання може мати транскордонний вплив або міжнародну зацікавленість.

Виправдали свою діяльність Басейнові раді. Доречно розглянути можливість створення Ради за провадженням Карпатської Конвенції за принципом обрання Басейнових рад.

Таким чином, будуть обиратися найактивніші учасники та ради будуть працювати.

СКЛАД

Координаційної ради з виконання

положень Рамкової конвенції

про охорону та сталий розвиток Карпат

Не має посади, слід ввести

уповноважений Міністра охорони довкілля та природних ресурсів з питань Карпатської конвенції, голова Координаційної ради;

АРУСТАМЯН Едуард Максимович

директор департаменту природно-заповідного фонду та біорізноманіття Міндовкілля;

ДАНІЛЬЧЕНКО Владислав Едуардович

головний спеціаліст відділу виконання міжнародних угод та конвенцій управління міжнародного співробітництва Міндовкілля;

ФИШКО Наталія Миколаївна

головний спеціаліст відділу розвитку екомережі та біобезпеки Департаменту охорони природних ресурсів та екомережі Міністерства екології та природних ресурсів, секретар Координаційної ради;

[КАЧКА Тарас Андрійович](#)

заступник Міністра економіки України - Торговий представник України;

[БІГУН Надія Валеріївна](#)

заступник Міністра економіки України
(Сектор реальної економіки);

АЗАРХІНА Олександра Костянтинівна

заступник Міністра розвитку громад, територій та інфраструктури України;

КОЗЛОВСЬКА Наталія Вікторівна

заступник Міністра розвитку громад, територій та інфраструктури України;

ДЕРКАЯ Сергій Анатолійович

заступник Міністра розвитку громад, територій та інфраструктури України;

ДАНИК Андрій Миколайович

заступник Голови Державної служби України з надзвичайних ситуацій;

[ПРИМУШ Роман Борисович](#)

заступник Голови Державної служби України з надзвичайних ситуацій з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації;

ПРОКОПЕНКО Анатолій Леонідович

заступник директора УкрГМЦ, начальник ГЦПГ;

ТАРАСЕНКО Олександр Сергійович	директор Департаменту освіти, науки та спорту Міністерства внутрішніх справ;
КЕРЕЧАНИН Дмитро Миколайович	Представник МЗС України у м. Ужгород;
ГРУШКО Андрій Ігорович	Представник МЗС України м. Львів;
ЄНІНА Людмила Анатоліївна	Директор департаменту економічної дипломатії Міністерства закордонних справ України;
КОРЗУН Сергій Валентинович	відділ охорони та захисту лісів Державного агентства лісових ресурсів;
ПОЛЯКОВА Любов Богданівна	сектор міжнародних відносин, науки та зв'язків з громадськістю;
ШПАНЧИК Марія Миколаївна	Управління забезпечення водними ресурсами Держводагентства;
	Управління стратегічного планування та європейської інтеграції Управління соціокультурного розвитку;
ПАНАМАРЧУК Олена Олександрівна	Управління соціокультурного розвитку;
	Відділ координації розвитку туристичної інфраструктури в регіонах Державного агентства розвитку туризму України;
	Відділ стратегічного планування та аналітики Державного агентства розвитку туризму України;
	Департамент екології Закарпатської, Чернівецької, Івано-Франківської, Львівської області;
	Департамент економіки Закарпатської, Чернівецької, Івано-Франківської, Львівської області;
	Департамент туризму Закарпатської, Чернівецької, Івано-Франківської, Львівської області; Інститут екології Карпат НАН;
	Державний природознавчий музей НАН України;
	Західний науковий центр НАН України;
	Прикарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України;

Інститут сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України;

державне підприємство “Дослідне підприємство “Грусятичі” Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України”;

державне підприємство “Дослідне господарство “Оброшине” Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України”;

державне підприємство “Дослідне господарство “Миклашів” Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України”;

державне підприємство “Дослідне господарство “Радехівське” Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України”;

державне підприємство “Дослідне господарство “Чернівецьке” Буковинської державної сільськогосподарської дослідної станції Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України”;

Буковинська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України;

державне підприємство “Дослідне господарство “Центральне” Буковинської державної сільськогосподарської дослідної станції Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України;

Усть-Чорнянська, Воловецька, Неліпинська, Полянська*, Кольчинська, Рахівська, Свалявська, Хустська, Богданська, Ясінянська, Міжгірська, Дубриницько-Малобережнянська, Іршавська*, Чинадіївська, Жденіївська, Ставненська, Великобичківська, Нижньоворітська, Тур'є-Реметівська, Костринська, Вільховецька*, Дубівська, Пилипецька, Углянська, Великобережнянська, Солотвинська, Білківська, Нересницька, Буштинська, Горінчівська, Керецьківська, Колочавська, Синевирська, Довжанська, Драгівська територіальні громади Закарпатської області;

Поляницька, Яремчанська, Ворохтянська, Долинська*, Надвірнянська, Зеленська, Богородчанська, Вигодська*, Брошнів-Осадівська*, Дубівська, Пасічнянська, Косівська, Болахівська, Верховинська, Делятинська*, Білоберізька*, Спаська, Перегінська, Матівецька*, Рожнятівська, Старобогородчанська*, Нижньовербізька*, Яблунівська*, Дзвиняцька*, Печеніжинська*, Космацька*, Кутська, Солотвинська, Витвицька*, територіальні громади Івано-Франківської області;

Славська*, Трускавецька, Сколівська, Турківська, Грабовецько-Дулібівська, Старосамбірська, Східницька, Козівська, Хирівська, Добромильська, Боринська, Стрілківська територіальні громади Львівської області;

[Вижницька, Селятинська, Путильська, Берегометська, Сторожинецька, Усть-Путильська, Конятинська, Красноільська територіальна громада Чернівецької області;](#)

Агенція розвитку регіону Карпати обласними центрами (новостворені);

Басейнові управління;

громадські організації (за згодою);

Міжнародні, партнерські та донорські організації (за згодою);

представники локального бізнесу (за згодою).

ПОЛОЖЕННЯ

про Координаційну раду щодо виконання положень Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат

. Координаційна рада щодо виконання положень [Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат](#) (далі – Координаційна рада) є дорадчим органом, який утворюється з метою проведення скоординованої діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади, місцевих громад, неурядових організацій, наукових організацій, локального бізнесу щодо розвитку Карпатського регіону.

2. У своїй діяльності Координаційна рада керується [Конституцією та законами України, актами Президента України і Кабінету Міністрів України, а також цим Положенням](#).

3. Основними завданнями Координаційної ради є:

напрацювання єдиної правозастосовчої практики підтримки територіальних громад Карпатського регіону щодо реалізації статті 142 Конституції України щодо матеріального і фінансового забезпечення місцевого самоврядування на основі рухомого і нерухомого майна, доходів місцевих бюджетів, інших коштів, землі, природних ресурсів, що є у власності територіальних громад Карпатського регіону;

визначення ризиків і переваг, що зазначають громади Карпатського району, зокрема зумовленого війною та ВПО;

сприяння розвитку просторового планування Карпатського регіону;

забезпечення широкого інформування населення щодо стану впровадження [Карпатської конвенції](#);

підготовки пропозицій щодо:

формування (пріоритетів) основних засад державної політики та механізму її реалізації в галузі збереження біологічного та ландшафтного різноманіття Карпат, екологічно-збалансованого та інтегрованого управління водними ресурсами та річковими басейнами, сільським і лісовим господарством, транспортом, туризмом, збереженням і підтримкою культурної спадщини в регіоні;

впровадження принципів екосистемного підходу в природоохоронній діяльності;

пріоритети фінансування з державного бюджету заходів, пов'язаних підтримкою розвитку Карпатського регіону;

удосконалення практики втілення нормативно-правового забезпечення виконання [Карпатської конвенції](#).

4. Координаційна рада:

обмінюється в установленому порядку міє органами виконавчої влади, підприємствами, установами та організаціями інформацією, необхідною для виконання покладених на неї основних завдань;

утворює постійні та тимчасові робочі групи за напрямками розвитку Карпатського регіону та укріплення й розвитку місцевих територіальних громад; бере участь у підготовленні матеріалів з питань, що належать до її компетенції, у т. ч. до конференцій, симпозіумів, конгресів, з'їздів тощо.

5. Персональний [склад Координаційної ради](#) затверджується щороку Кабінетом Міністрів України на основі пропозицій центральних органів виконавчої влади, установ та організацій, громадськості, які подаються до 24 грудня поточного року. Рішення про склад ради затверджується до 20 січня наступного року. У разі надання кількох представників від однієї і тієї ж установи чи організації КМУ має право провести додаткову співбесіду для вибору кандидатури. У разі відсутності рекомендацій, але за необхідності представлення підприємства, установи чи організації КМУ призначає за замовчування керівника такої особи, а керівник може брати участь сам чи уповноважити певну особу.

6. Основною формою роботи Координаційної ради є засідання, які проводяться за необхідності, але не менше одного разу на рік. Про дату і порядок денний чергового засідання члени Координаційної ради повідомляються не пізніше одного тижня до його проведення.

Позачергові засідання Координаційної ради скликаються на вимогу голови Координаційної ради або третини її членів.

7. Координаційну раду очолює голова Координаційної ради – заступник Міністра довкілля України, а у разі його відсутності – заступник голови, за дорученням голови Координаційної ради.

8. Засідання Координаційної ради вважаються правомочними, якщо на них присутні більше половини її членів.

Рішення Координаційної ради приймаються більшістю голосів і оформляються протоколом, який підписується головуючим на засіданні та секретарем Координаційної ради. У разі рівного розподілу голосів голос головуючого на засіданні Координаційної ради є вирішальним.

Рішення Координаційної ради з питань, що належать до її компетенції, мають рекомендаційний характер.

9. Члени Координаційної ради беруть участь у її роботі, сприяють здійсненню заходів, що впливають з рішень Координаційної ради.

10. Секретар Координаційної ради готує необхідні для проведення засідань матеріали, узагальнює пропозиції, здійснює підготовку проектів рішень, організовує контроль за їх виконанням.

11. Організаційно-технічне та інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності Координаційної ради здійснює Мінприроди України.

(підпис)

Ми дуже цінуємо ваш час, тому хочемо поінформувати про телеграм канал НААУ, на якому лише актуальні новини та заплановані заходи — <https://t.me/InfoUNBA>

Також у вас є можливість першими дізнаватися про всі акредитовані навчальні заходи, цікаві статті колег та огляд правових позицій ВС за допомогою телеграм каналу Вищої школи адвокатури НААУ — <https://t.me/hsaorgua>